

Pla d'acció cultural de la Roca del Vallès

**Diputació
Barcelona**

LA ROCA DEL VALLÈS
Pla d'Acció Cultural
2011 – 2019

Desembre 2010

Estructura del Pla d'Acció Cultural	4
Aspectes metodològics	5
DIAGNOSI - L'estat de la cultura a La Roca del Vallès	7
1 - El territori, definició del municipi	8
2 – Radiografia de la població	12
2.1 – Evolució	
2.2 – Estructura per edats	
2.3 – Procedència i nacionalitat	
2.4 – Nivell d'instrucció i coneixement del català	
2.5 – Mobilitat	
2.6 – Renda	
2.7 – Activitat laboral i nivell d'atur	
3 – La política cultural	28
3.1 – Els equipaments	
3.2 – Els sectors culturals i la programació	
3.3 – Els territoris	
3.4 – El pressupost	
3.5 – Els agents	
3.6 – La política de suport a les entitats	
3.7 – La comunicació	
4 – Síntesi de la diagnosi	57

PROPOSTES - Com millorar la cultura a La Roca del Vallès	60
5 – Objectius	61
6 – Estratègies	62
6.1 – El territori com a estratègia	
6.2 - La dimensió territorial de la política cultural en el municipi de La Roca del Vallès	
6.3 - La rotació territorial com estratègia	
6.4 - Temps de programació i formació	
7 - Propostes de millora	65
Línia estratègica 1: La xarxa d'equipaments culturals municipals, el centre de l'acció	
Línia estratègica 2: Un impuls a la programació cultural com element per enfortir el sentiment de pertinença i cohesionar el territori	
Línia estratègica 3: L'enfortiment del teixit associatiu cultural	
Línia estratègica 4: Cap a unes noves propostes de política cultural	
Crèdits	76

El Pla d'Acció Cultural de La Roca del Vallès és un exercici de planificació de la política cultural del municipi, realitzat de manera rigorosa amb la informació disponible i participativa amb la intervenció dels agents tècnics municipals i de persones que, en nom propi o com a representants de les entitats del municipi, han volgut aportar opinió, informació i propostes.

El Pla d'Acció Cultural de La Roca del Vallès s'estructura en dos grans capítols: la diagnosi i les propostes de millora. El **diagnòstic** aplega un conjunt de dades objectives de la realitat social i cultural així com opinions i percepcions subjectives, totes elles tant de l'Ajuntament com dels agents socials del municipi i de les institucions que col·laboren en la seva elaboració. Les **propostes de millora**, com a resposta estratègica a la diagnosi, defineixen uns objectius del Pla en matèria cultural de cara als propers anys, unes estratègies generals que permetran assolir els objectius i unes propostes d'acció ordenades en 4 línies estratègiques.

Nota terminològica: pel que fa a la territorialització del municipi, s'utilitza sempre el terme "La Roca" com a sinònim del nucli o poble de La Roca i no del conjunt del municipi. Per tant, l'enunciat "La Roca del Vallès" fa referència al conjunt del municipi. Precisament es vol destacar que el municipi el componen els 3 nuclis:

La Roca del Vallès = La Roca, La Torreta i Santa Agnès de Malanyanes.

El Pla d'Acció Cultural de La Roca del Vallès s'ha elaborat i redactat a partir d'un treball d'investigació documental, d'observació presencial i de consulta de les persones implicades en la cultura del municipi. Així, s'ha pogut comptar amb el rigor de les dades disponibles i amb la vivència de diferents punts de vista.

L'Ajuntament de La Roca del Vallès ha elaborat altres documents estratègics en el sector de l'esport o de la promoció econòmica, per la qual cosa l'anàlisi de la realitat sociodemogràfica del municipi es centra fonamentalment en aquells aspectes que estan relacionats amb les polítiques culturals.

El Pla ha seguit el conjunt de fases següent:

- **Consulta de la documentació disponible.** S'ha tingut en compte tot tipus de documents, projectes, estadístiques i altres. En aquest sentit s'han analitzat les dades aportades per l'Ajuntament, la Diputació de Barcelona, l'Idescat-Institut d'Estadística de Catalunya i altres fonts d'informació. En la mesura que s'ha pogut comptar amb elles, s'ha consultat les memòries municipals de l'activitat realitzada. En aquest sentit, les dades utilitzades en aquesta diagnosi estan extretes de l'Institut d'Estadística de Catalunya de la Generalitat de Catalunya si no s'indica el contrari.
- **Visita als equipaments culturals.** Ha permès conèixer de primera mà el seu estat i funcionament.
- **Sessió de treball interna de reflexió i debat amb càrrecs electes del consistori.** Ha permès percebre les sensibilitats, voluntats i interessos a nivell polític. Va tenir lloc el 17 de maig amb el Regidor de Cultura i els dos regidors representants de La Torreta i de Santa Agnès.
- **Seminaris interns de reflexió i debat amb els tècnics de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament.** Ha aportat la visió professional més exhaustiva, analitzant les potencialitats, les dificultats i les causes de l'estat actual i aprofundint en les propostes de millora. Varen ser 4 sessions, els dies 21 de juny, 8 de novembre, 18 de novembre i 24 de novembre de 2010.

- **Trobada ciutadana de participació** amb una nodrida representació de persones i entitats que acaben configurant gran part de la dinàmica cultural del municipi. Ha permès conèixer les demandes ciutadanes de més a prop. Va tenir lloc el 26 d'octubre al Centre Cultural de La Roca i hi varen participar 52 persones en nom propi o en representació de les seves entitats.
- **Treball tècnic** de recerca de referents i estàndards. Aquesta fase s'ha fet a partir de la dedicació, coneixement i experiència del coordinador metodològic i redactor del Pla.
- **Contrast amb les institucions impulsores del Pla:** Ajuntament de La Roca del Vallès i Diputació de Barcelona.

De tot el procés es presenta aquest Pla d'Acció Cultural de La Roca del Vallès, que s'ha desenvolupat entre maig i desembre de 2010.

Diagnosi

L'estat de la cultura a La Roca del Vallès

1 – El territori, definició del municipi

La Roca del Vallès és un municipi de 10.391 habitants¹ la principal característica del qual és la distribució en tres nuclis de població desiguals en dimensió, origen i població:

- La Roca poble: 6.324 habitants (61% del total)

És el poble o nucli històric, exerceix les funcions de centre del municipi tot i que són poc reconegudes pels altres nuclis. Concentra la majoria de serveis municipals “centrals” així com el comerç o altres serveis particulars.

- La Torreta: 2.740 habitants (26% del total)

És un barri urbà amb un fort creixement als anys 60 i 80 del segle XX com a continuïtat urbanística de Granollers amb qui manté relacions funcionals però no d'identitat. La població prové en gran mesura de la migració espanyola dels anys 60 i 70.

- Santa Agnès de Malanyanes: 1.327 habitants (13% del total)

És un poble mil·lenari existent a l'entorn a l'Església de Santa Agnès, amb una important zona de nova urbanització creada als anys 80 del segle XX que concentra una població d'arribada més recent, molta d'ella provenint dels municipis de la Barcelona metropolitana o del Vallès Oriental.

La distància entre els nuclis és un factor que explica un efecte de dispersió entre ells. Les distàncies no són gaire grans però les barreres de tot tipus que hi ha entre ells en dificulta la comunicació. Les distàncies són:

Taula 1.1 - Distància entre els 3 nuclis urbans

La Roca poble – Santa Agnès: 2,5 km

La Torreta – La Roca poble: 3 km

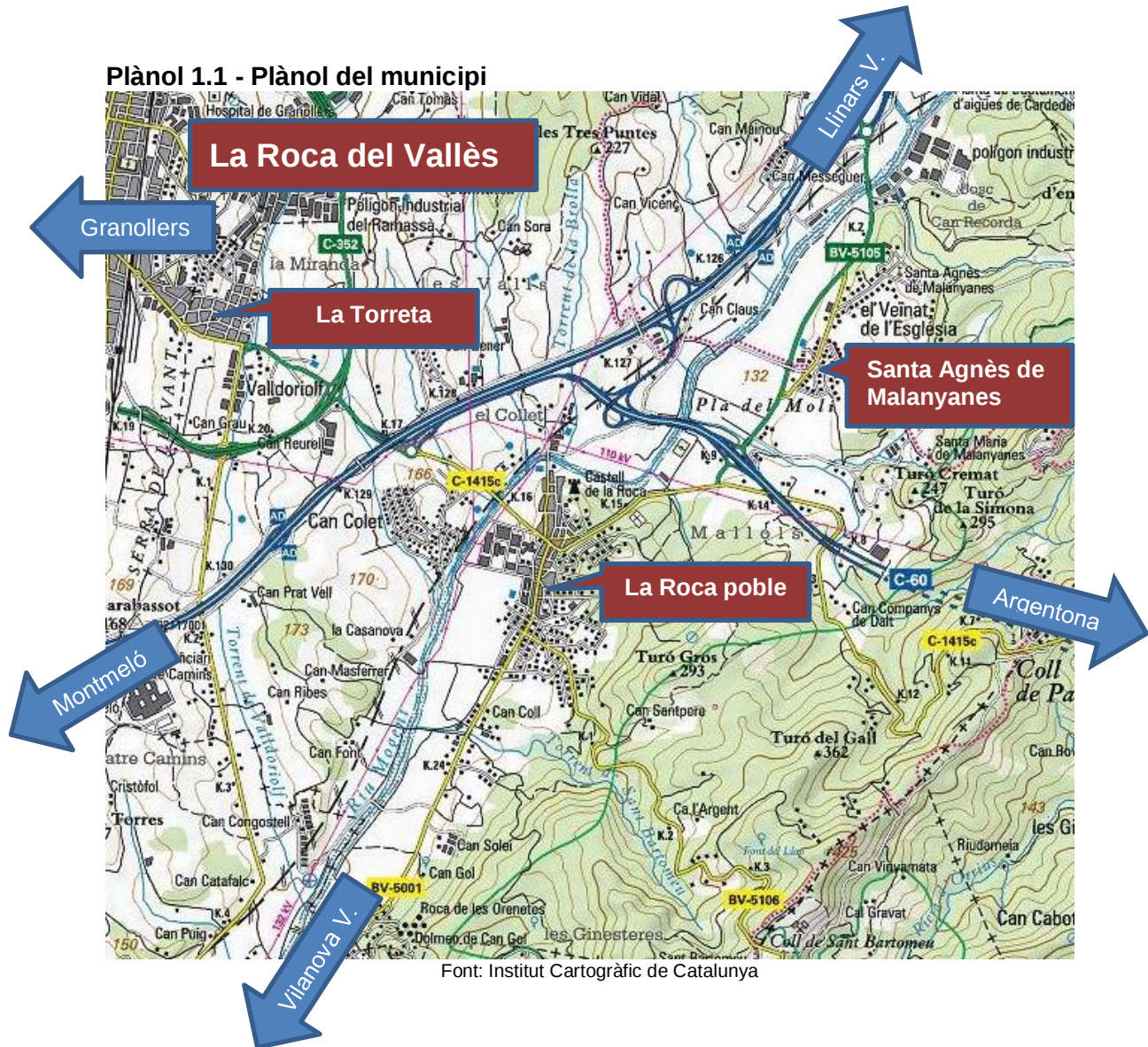
Santa Agnès – La Torreta: 5,5 km (passant per La Roca poble)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya

¹ Segons dades municipals a 31 de desembre de 2010. L'Institut d'Estadística de Catalunya dona la xifra 10.291 habitants per a 2009.

La seva situació és estratègica per trobar-se (2 dels 3 grans nuclis habitats) entre la plana, amb el riu Mogent i el Camí Ral, i la muntanya, la Serralada Litoral, entorn natural destacat. El poble de la Roca del Vallès es troba a 2,5 km. del centre de Granollers (La Torreta està a menys d'un quilòmetre i Santa Agnès a 6 km.) i a 33 km. de Barcelona.

Plànol 1.1 - Plànol del municipi

Un nombre important d'infraestructures viàries i elements naturals separa marcadament cada nucli:

- L'autopista AP-7, la Ronda sud de Granollers C-352, la futura línia del tren AVE i el riu Mogent separen La Torreta de La Roca poble i de Santa Agnès.
- L'autopista C-60 Granollers-Mataró separa Santa Agnès de La Roca poble i La Torreta, etc.

El municipi compta amb altres petits nuclis molt allunyats dels tres principals i amb carreteres d'accés que, en alguns casos, no passen pel municipi: Sant Carles, La Pineda, Can Jorn, Can Gurri, Roca dos, etc., la qual cosa ve a accentuar la sensació d'aïllament.

Dues grans infraestructures estan presents en el territori: el complex comercial La Roca Village i la presó de Quatre Camins, tots dos completament aïllats del municipi, tant a efectes de proximitat territorial com social si no és la seva contribució econòmica a l'Ajuntament. En tot cas no afecten en res a la dinàmica cultural local.

Finalment, dues dades venen a completar la definició del municipi. La Roca del Vallès és un municipi extens (36 km² quan la mitjana dels municipis del Vallès Oriental és de 19,8 km²) i la seva densitat de població és baixa (278,9 hab./km² quan al Vallès Oriental és de 466,2 hab./km² i a Catalunya és de 233,9 hab./km²).

Taula 1.2 – Superfície i densitat de població. 2010

	Superfície (Km²)	Densitat població (hab./km²)
La Roca del Vallès	36,0	278,9
Mitjana dels municipis del Vallès O.	19,8	466,2
Mitjana de municipis de Catalunya	33,9	233,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya

Això configura un municipi gran i dispers amb dificultats per a la cohesió territorial i social. Sovint es parla de La Roca del Vallès amb les expressions: “Tres pobles, un municipi” o “un poble de pobles”. Val a dir que la població jove té més tendència a abastar tot el municipi i dilueix la separació en els tres nuclis.

Per algunes magnituds amb les que es treballarà en aquest document s'ha agafat un conjunt de municipis com a referència, d'acord amb al seva població (9.500 a 12.400 habitants) i situació geogràfica. Aquests són:

Taula 1.3 - Municipis de referència. 2010

Municipis	Població	Superfície	Densitat població
Alella	9.557	9,6	997,6 h/km ²
Santa margarida de Montbui	9.811	27,6	355,6 h/km ²
Premia de dalt	10.064	6,6	1.524,8 h/km ²
La Roca del Vallès	10.291	36,9	278,9 h/km²
Sant Andreu de Llavaneres	10.303	11,8	870,9 h/km ²
Montgat	10.584	2,9	3.649,7 h/km ²
Sant Joan de Vilatorrada	10.856	16,4	661,1 h/km ²
Pallejà	11.263	8,3	1.356,9 h/km ²
Abrera	11.469	19,9	575,2 h/km ²
Argentona	11.718	25,4	461,3 h/km ²
Castellbisbal	12.223	31,0	393,9 h/km ²
Sant Sadurní d'Anoia	12.323	19,0	649,9 h/km ²

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

De tots ells La Roca del Vallès és llargament el municipi més gran i el de menor densitat de població.

2 – Radiografia de la població

2.1 Evolució

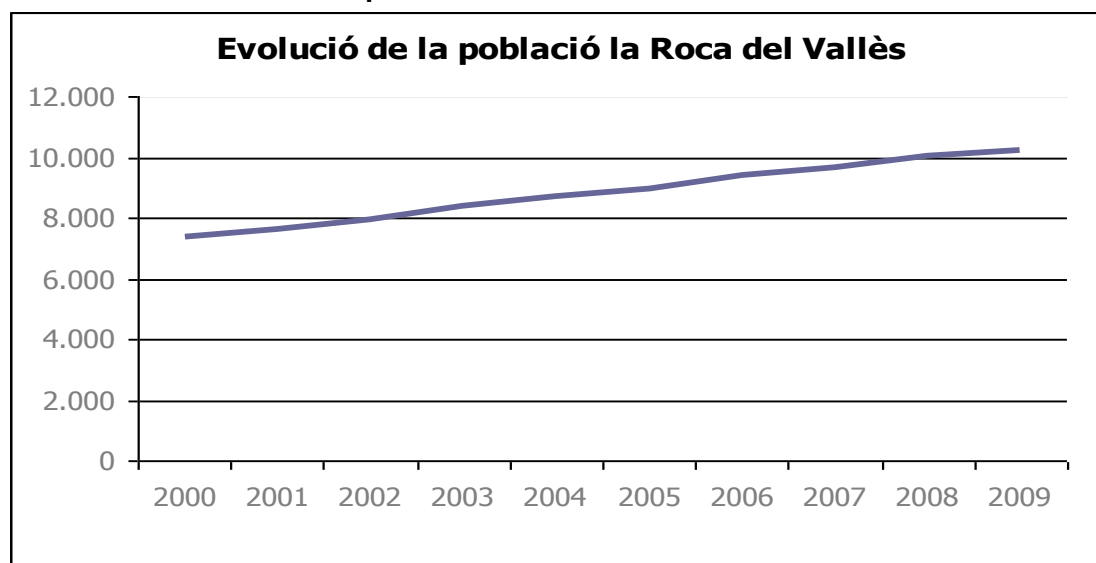
La població de La Roca del Vallès ha seguit un creixement sostingut durant els últims 10 anys, amb variacions anuals superiors al 3%, d'acord amb l'increment natural de la població i, sobretot, els fluxos d'arribada de persones al municipi. Els anys de més increment varen ser el 2003 i el 2006, amb resultats al voltant del 5% anual que contrasten amb la forta davallada actual: en els dos últims anys (2009 i 2010), aquest increment ha estat molt limitat, no superant el 2% anual. Actualment la població és de 10.291 habitants, el seu màxim històric.

Taula 2.1 - Evolució de la població de La Roca del Vallès

Any	Població	Creixement
2000	7.380	
2001	7.588	2,82%
2002	7.964	4,96%
2003	8.362	5,00%
2004	8.685	3,86%
2005	8.946	3,01%
2006	9.418	5,28%
2007	9.656	2,53%
2008	10.032	3,89%
2009	10.214	1,81%
2010	10.291	0,75%

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Gràfic 2.2 - Evolució de la població de la Roca del Vallès

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

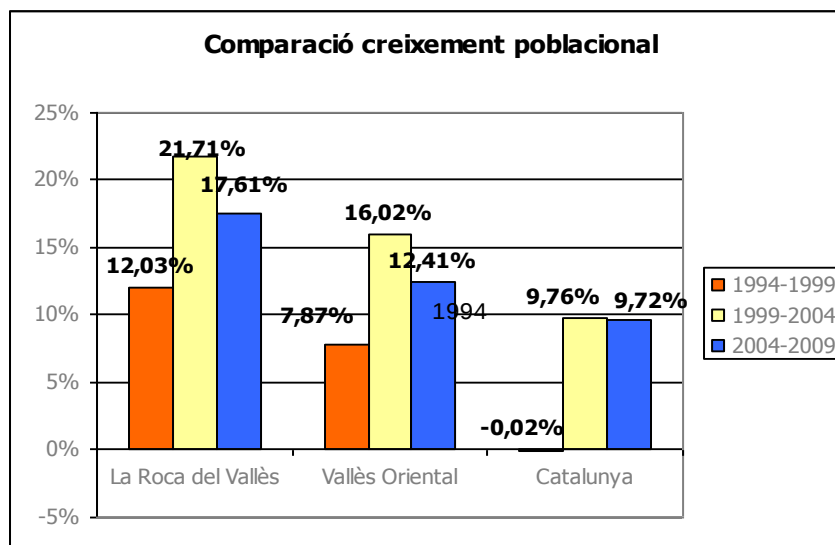
La taula 2.3 i el gràfic 2.4 mostren el creixement de la població des de 1994 fins al 2009 indicant el fort creixement de població a La Roca del Vallès entre els anys 1999 i 2004, per sobre fins i tot del que va succeir al Vallès Oriental. Després es va moderar tot i mantenir-se per sobre els valors comarcals i nacionals.

Taula 2.3 - Evolució comparativa de la població. 1994-2009

	1994	1999	2004	2009
La Roca del Vallès	6.370	7.136	8.685	10.214
Vallès Oriental	280.130	302.170	350.566	394.061
Catalunya	6.208.581	6.207.533	6.813.319	7.475.420

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Gràfic 2.4 - Comparació creixement poblacional

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

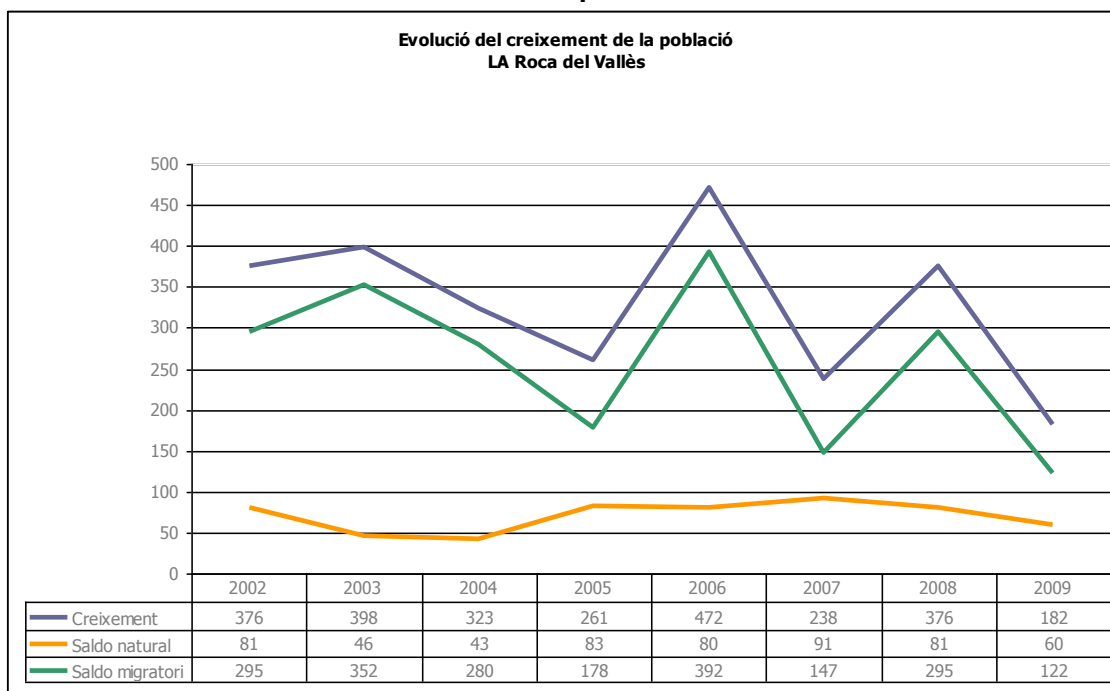
Si a aquesta dada de creixement de població se li afegeix les variables de saldo natural (diferència entre naixements i defuncions) de 60 persones al 2009 i el saldo migratori (diferència entre la població que ve a viure a La Roca del Vallès i la que en marxa) de 122 persones el 2009, es pot veure fàcilment que la població de La Roca del Vallès creix en tant i en quant s'incrementa l'arribada de persones al municipi i no pel creixement natural. De la mateixa manera i consegüentment amb els febles increments de població expressats a la taula 2.1, es veu que els naixements estan baixant.

Taula 2.5 - Creixement de la població. 2009.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Població</i>	7.588	7.964	8.362	8.685	8.946	9.418	9.656	10.032	10.214	10.291
<i>Creixement</i>		376	398	323	261	472	238	376	182	77
<i>Naixements</i>		121	111	117	133	135	147	135	128	
<i>Defuncions</i>		40	65	74	50	55	56	54	68	
<i>Saldo natural</i>		81	46	43	83	80	91	81	60	
<i>Saldo migratori</i>		295	352	280	178	392	147	295	122	

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Gràfic 2.6 - Evolució del creixement de la població

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

2.2 – Estructura d'edats

Fent una anàlisi per grups d'edat, les taules 2.7 i 2.8 i el gràfic 2.9 indiquen que La Roca del Vallès té una població marcadament més jove que Catalunya i, en menor mesura, que el Vallès Oriental. En els últims 5 anys, els menors de 15 anys han crescut 1 punt percentual a Catalunya, 1,5 a la comarca i més de 2 punts al municipi. La proporció de persones entre 15 i 64 anys es manté en la línia de les altres magnituds territorials de referència. Per tant és la franja de més de 65 anys la que està sots-representada a La Roca del Vallès amb 1,5 punts per sota de la comarca i més de 4 punts i mig per sota de Catalunya.

Veient l'evolució des de l'any 2000, a La Roca del Vallès la població menys de 15 anys ha crescut considerablement (de 14,63% de la població a 18,56%). El percentatge de persones de més de 65 anys s'ha mantingut al voltant de l'11% i ha baixat considerablement la franja entre els 15 i els 64 anys (de 74,20% de la població a 69,75%).

Taula 2.7 - Distribució de la població per edats. La Roca del Vallès, comarca i Catalunya. Valors absoluts

Trams edat	Àmbit territorial	2000	2004	2009
Menors 15 anys	La Roca del Vallès	1.080	1.416	1.896
	Vallès Oriental	47.338	55.579	67.419
	Catalunya	852.691	950.482	1.119.851
De 15 a 64 anys	La Roca del Vallès	5.476	6.271	7.124
	Vallès Oriental	221.912	249.277	274.946
	Catalunya	4.323.549	4.710.344	5.138.050
Majors de 65 anys	La Roca del Vallès	824	998	1.194
	Vallès Oriental	40.209	45.710	51.696
	Catalunya	1.085.759	1.152.493	1.217.519
TOTAL	La Roca del Vallès	7.380	8.685	10.214
	Vallès Oriental	309.459	350.566	394.061
	Catalunya	6.261.999	6.813.319	7.475.420

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

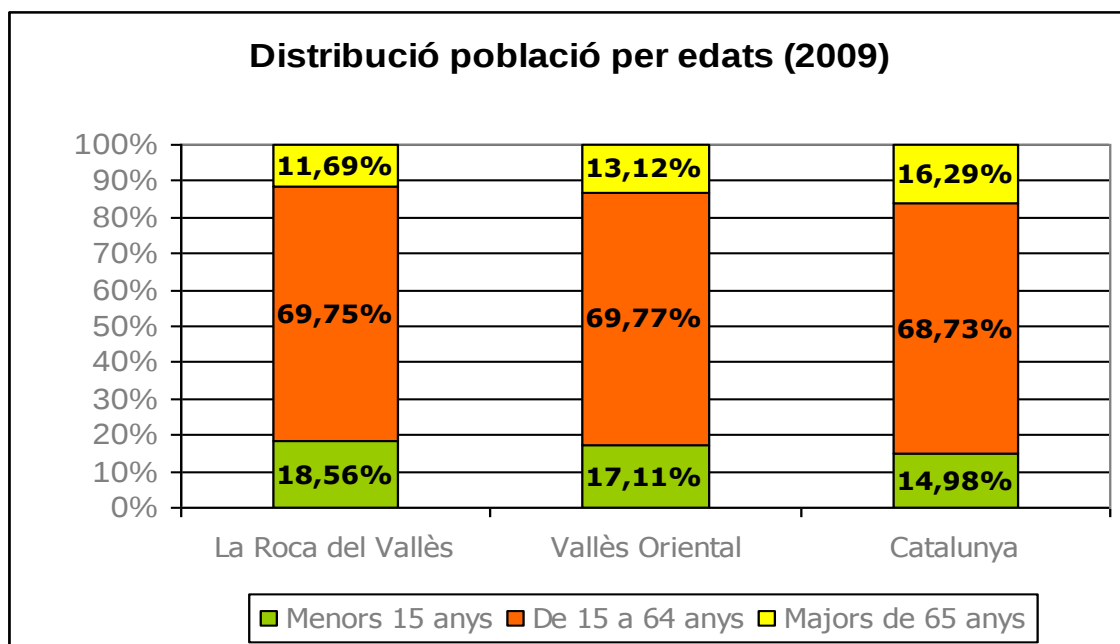
Taula 2.8 - Distribució de la població per edats. La Roca del Vallès, comarca i Catalunya. Percentatges

Trams edat	Àmbit territorial	2000	2004	2009
Menors 15 anys	La Roca del Vallès	14,63%	16,30%	18,56%
	Vallès Oriental	15,30%	15,85%	17,11%
	Catalunya	13,62%	13,95%	14,98%
De 15 a 64 anys	La Roca del Vallès	74,20%	72,20%	69,75%
	Vallès Oriental	71,71%	71,11%	69,77%
	Catalunya	69,04%	69,13%	68,73%
Majors de 65 anys	La Roca del Vallès	11,17%	11,49%	11,69%
	Vallès Oriental	12,99%	13,04%	13,12%
	Catalunya	17,34%	16,92%	16,29%

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

El gràfic 2.9 permet veure el valor proporcional de cada grup d'edat.

Gràfic 2.9 - Distribució de la població per edats. Comparativa. 2009

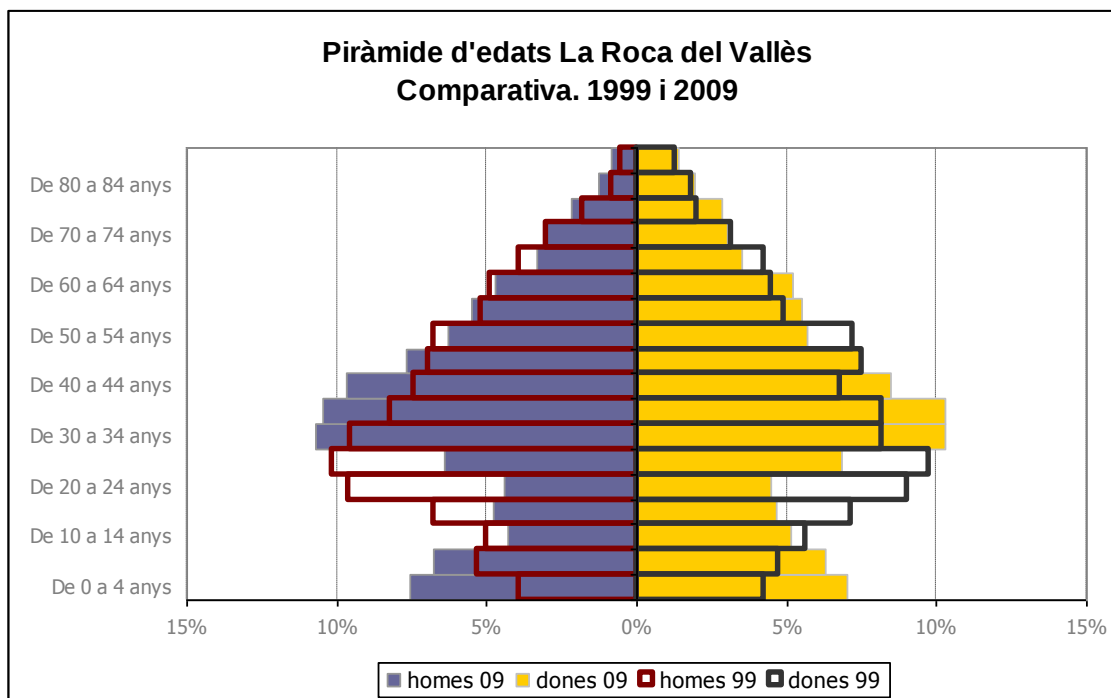
Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

La piràmide d'estats de La Roca del Vallès, a la gràfica 2.10, indica un increment relatiu important de les franges infantils (0-9 anys) entre l'any 1999 i el 2009, pràcticament doblant el seu nombre en aquests 10 anys. En canvi, la franja adolescent i jove (10-24 anys) ha vist una davallada important en aquests 10 anys. Per tant, el rejueniment de la població vist anteriorment ve clarament marcat per l'increment d'infants (que ja s'ha vist que és més per l'arribada de nova població que per creixement natural) i no de població jove. El municipi ha perdut en valor numèric la meitat dels joves entre 20 i 24 anys que tenia al 1999. A part la franja infantil, l'altra que creix, en relació a fa 10 anys, és la dels adults joves (30-49 anys) i en molt menor mesura la de la gent que sobrepassa els 70 anys.

Caldrà esperar uns 15 anys per tornar a tenir un nombre relativament important de joves a La Roca, en quant els infants d'avui arribin a joves (sense comptar possibles moviments migratoris). En aquests moments la franja més limitada serà la dels adults joves (25-44 anys). La més nombrosa serà la franja dels adults grans (45-59 anys).

La forma clarament piramidal a partir dels 30 anys indica una menor presència de gent gran al vèrtex en relació a altres realitats on aquesta punta és més gran i acumula més població d'edat avançada. Com és habitual, la major esperança de vida de les dones explica las diferències en el vèrtex de la piràmide.

Gràfic 2.10 - Piràmide d'edats. Comparativa (1999-2009)

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

2.3 – Procedència i nacionalitat

L'anàlisi del lloc de naixement de la població (taula 2.11 i gràfica 2.12) indica que la població de La Roca del Vallès és nascuda en gran mesura al Vallès Oriental (47,46%). En canvi, i sempre en comparació a la comarca i a Catalunya, hi ha un percentatge semblant de persones nascudes a la resta de Catalunya (25,80%) i de l'Estat espanyol (19,90%), i un valor significativament baix de persones nascudes a l'estranger (6,83%). Això vol dir que a La Roca del Vallès hi ha menys població estrangera que, en valor relatiu, al Vallès Oriental i a Catalunya.

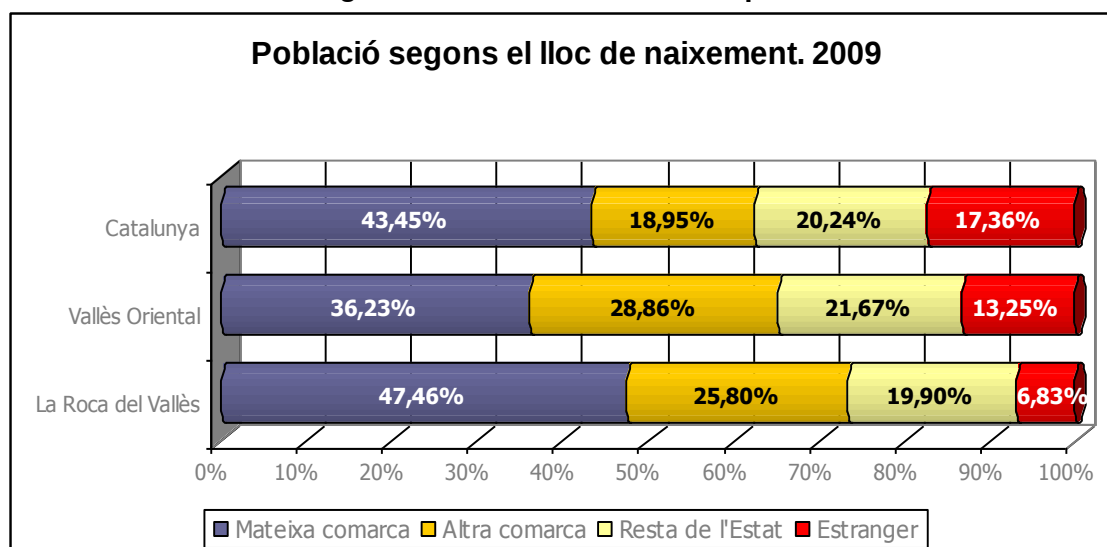
Taula 2.11 - Població segons el lloc de naixement. Valors absoluts. 2009

	Mateixa comarca	Altra comarca	Rest de l'Estat	Estranger	Total Població
La Roca del Vallès	4.848	2.635	2.033	698	10.214
Vallès Oriental	142.775	113.714	85.378	52.194	394.061
Catalunya	3.248.087	1.416.588	1.512.755	1.297.990	7.475.420

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

NOTA: En el cas de Catalunya, les dades es refereixen a persones nascudes a la mateixa comarca en què resideixen (mateixa comarca) i persones nascudes en una comarca diferent a la de residència (altra comarca)

Gràfic 2.12 - Població segons lloc de naixement. Comparativa 2009

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

NOTA: Per a Catalunya, les dades es refereixen a persones nascudes a la mateixa comarca en què resideixen (mateixa comarca) i persones nascudes en una comarca diferent a la de residència (altra comarca)

Així, creuant les dades anteriors de creixement de població i de lloc de naixement, i a falta de dades més detallades, es pot confirmar que gran part del creixement de la població es deu a l'arribada de persones de la mateixa comarca o de la resta de Catalunya, un fenomen molt estès de canvi de domicili de l'entorn metropolità barceloní. Sobre aquesta nova població no hi ha però, dades diferenciades a les estadístiques.

D'acord amb observacions més qualitatives i contrastades amb l'evolució de la piràmide d'edats, aquesta nova ciutadania arribada al municipi sol està constituïda de parelles relativament joves (20-40 anys) amb fills petits (menys de 10 anys) o els tenen al poc d'instal·lar-se al municipi. Això explica el fort increment de la franja infantil i de la dels adults joves en aquest darrers 10 anys.

Si ens fixem en la població nascuda a l'estranger, les taules i gràfics 2.11 a 2.14 mostren el ja esmentat baix percentatge que representa aquestes persones en relació al conjunt de la població però s'hi pot veure també un percentatge de creixement més elevat des de 2004 i 2005 fins ara (veure taula 2.13 i gràfic 2.14) a La Roca del Vallès que a la comarca i a Catalunya. Això pot ser degut a que, partint de xifres absolutes baixes (veure el feble augment de 2001 a 2003), els increments en valor relatiu expressats en percentatges poden ser fàcilment més elevats.

Aquesta baixa presència de persones estrangeres al municipi comporta que les polítiques d'acollida i de cohesió social, tot i ser importants, tenen una urgència menor

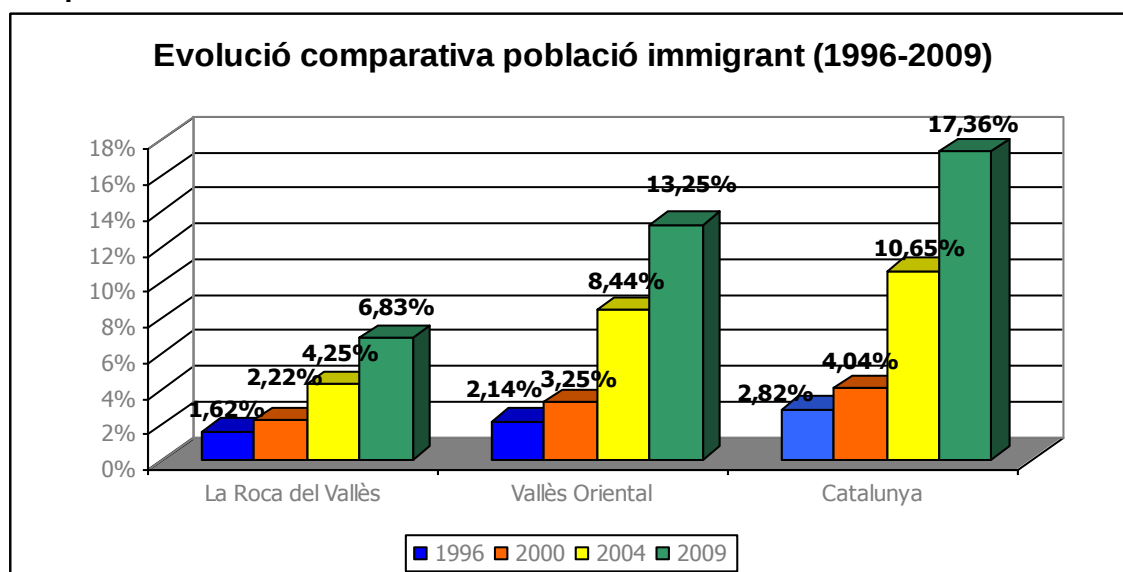
en el municipi si es compara amb altres localitats amb una forta presència de població vinguda d'altres països. Igualment, l'Ajuntament desenvolupa accions d'acollida de la nova ciutadania (espanyola i estrangera) per accelerar la seva integració a la vida social i cultural local.

Taula 2.13 - Evolució comparativa de la població immigrada (població nascuda a l'estranger). Valors absoluts. 1996-2009

	1996	2000	2004	2009
La Roca del Vallès	109	164	369	698
Vallès Oriental	6.116	10.043	29.574	52.194
Catalunya	171.806	253.050	725.384	1.297.990

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Gràfic 2.14 - Evolució de la població immigrant nascuda a l'estranger. Comparativa

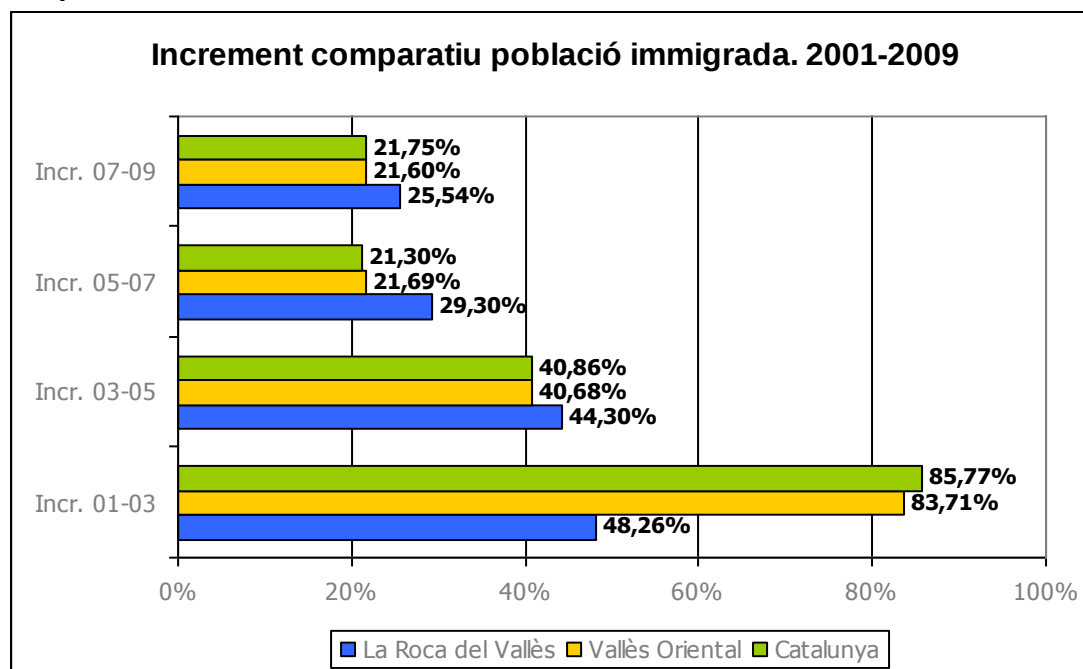
Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Taula 2.15 - Increment comparatiu de la població immigrada. Percentatges.

	Incr. 01-03	Incr. 03-05	Incr. 05-07	Incr. 07-09
La Roca del Vallès	48,26%	44,30%	29,30%	25,54%
Vallès Oriental	83,71%	40,68%	21,69%	21,60%
Catalunya	85,77%	40,86%	21,30%	21,75%

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Gràfic 2.16 - Increment de la població immigrada nascuda a l'estranger. Comparativa

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Una mirada a la nacionalitat, lligada al lloc de naixement però no necessàriament concordant amb ella (es pot néixer a l'estranger i ser espanyol i es pot néixer a Catalunya i ser estranger), mostra que a La Roca del Vallès 9.661 persones, el 94,59% de la població, tenen la nacionalitat espanyola, molt per sobre dels valors del Vallès Oriental (88,06%) i Catalunya (84,09%). Lògicament, les persones amb altres nacionalitats són molt menys a La Roca del Vallès (553, 5,41%) que a la comarca (11,94%) i al país (15,91%).

Per detallar aquest apartat sobre l'origen de la població, en aquest cas l'estrangera, la taula 2.17 mostren un predomini relatiu de la comunitat sud-americana i europea. En canvi la població d'origen africà està clarament sub-representada a La Roca del Vallès si es compara amb els valors comarcals i nacionals.

Taula 2.17 - Població immigrant segons nacionalitat. Comparativa. 2009

	La Roca del Vallès	Vallès Oriental	Catalunya
Resta UE	23,87%	16,13%	25,55%
Resta Europa	6,51%	3,29%	4,48%
Àfrica	18,81%	39,18%	25,20%
Amèrica del Nord i Central	7,23%	3,22%	5,20%
Amèrica del Sud	38,52%	34,71%	30,41%
Àsia i Oceania	5,06%	3,47%	9,16%
TOTAL	100,00%	100,00%	100,00%

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

2.4 – Nivell d'instrucció i coneixement del català

En quant als nivells d'instrucció es disposa de dades de 2001 i de 2011 pel que fa al municipi i de 2007 a nivell nacional.

Taula 2.18 - Nivell d'instrucció. Comparativa. Percentatges. 2001-2011

	2001	2011	Catalunya 2007
No sap llegir/escriure	1,58	1,48	1,50
Primària incompleta/Sense estudis	35,49	36,76	31,60
Dèficit instructiu (1)	37,08	38,24	33,10
ESO, EGB, Batxillerat elemental	28,81	23,54	25,60
FP 1r. Grau/grau mitjà	6,34	4,47	7,90
Suficiència instructiva (2)	35,15	28,01	33,50
FP 2n grau/grau superior	6,00	6,41	11,40
BUP i COU/Batxillerat superior	10,25	13,75	6,20
Títol mitjà/Diplomatura	6,03	4,66	15,70
Títol superior/Llicenciatura i doctorat	5,49	8,93	
Nivell instructiu elevat (3)	27,78	33,75	33,30

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de La Roca del Vallès i de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Percentatges calculats sobre el total de població major de 10 anys

El desglossament dels dos nivells de la FP per Catalunya és aproximat. No es compte amb la xifra diferenciada. Sí del total. Els titulats universitaris tampoc estan diferenciats en títol mitjà i superior.

(1) Població amb dèficit instructiu: no ha assolit el nivell mínim d'escolarització obligatòria

(2) Població amb suficiència instructiva: ha assolit el nivell d'escolarització obligatòria

(3) Població amb nivell instructiu elevat: ha superat el nivell d'escolarització obligatòria

Val a dir que el 2001 La Roca del Vallès mantenia uns valors relativament equiparables a la comarca i al país. No es poden fer comparatives més recents amb la comarca.

Una primera observació és l'increment, encara que feble, del dèficit instructiu (gent que no ha assolit el nivell mínim d'escolarització obligatòria). En 10 anys creix el nombre de persones que no han acabat els estudis bàsics obligatoris. Tenint en compte que aquestes dades inclouen la gent gran que per raons socials i històriques no varen poder fer els estudis i que han anat desapareixent de l'estadística en aquests 10 anys, els resultats de 2011 indiquen que el fracàs escolar és elevat a La Roca del Vallès, un fet imputable al conjunt del sistema educatiu del país. Un 38,24% de la població major de 10 anys no arriba als estudis obligatoris. El percentatge de persones que no saben ni llegir i escriure és baix però ha disminuït poc en aquests 10 anys.

Per altra banda ha baixat significativament el percentatge de persones que tenen només els nivells de l'ensenyament obligatori i, en canvi, s'ha incrementat també de manera remarcable el percentatge de persones amb estudis superiors.

Això dibuixa una societat cada cop més dividida per uns escletxa formativa: el 38% no arriben als estudis mínims i el 34% tenen estudis superiors. Tenint en compte que les pràctiques de consum cultural estan estretament lligades al nivell d'instrucció, s'incrementen els públics potencials per a la cultura, però segueix havent-hi una franja molt important de persones, sovint joves, que poden sentir-se més distants de gran part de l'oferta cultural.

Comparant amb dades de Catalunya de 2007, La Roca del Vallès mostra pitjors resultats pel que fa a persones sense estudis obligatoris. En canvi, es manté molt en la línia pel que fa a estudis elevats (diplomatures, llicenciatures i doctorats).

En quant al coneixement del català, només es disposa de dades de 2001. Amb tota la prudència que comporta treballar amb dades tan desfasades en el temps (l'IDESCAT no ha seguit publicant resultats en aquestes variables donat que la seva font d'informació, el cens municipal, només es fa cada 10 anys), La Roca del Vallès estava sempre lleugerament per sobre del Vallès Oriental i de Catalunya segons indica la taula 2.19 i el gràfic 2.20.

Taula 2.19 - Coneixement del català de la població major de 2 anys. Percentatges. 2001

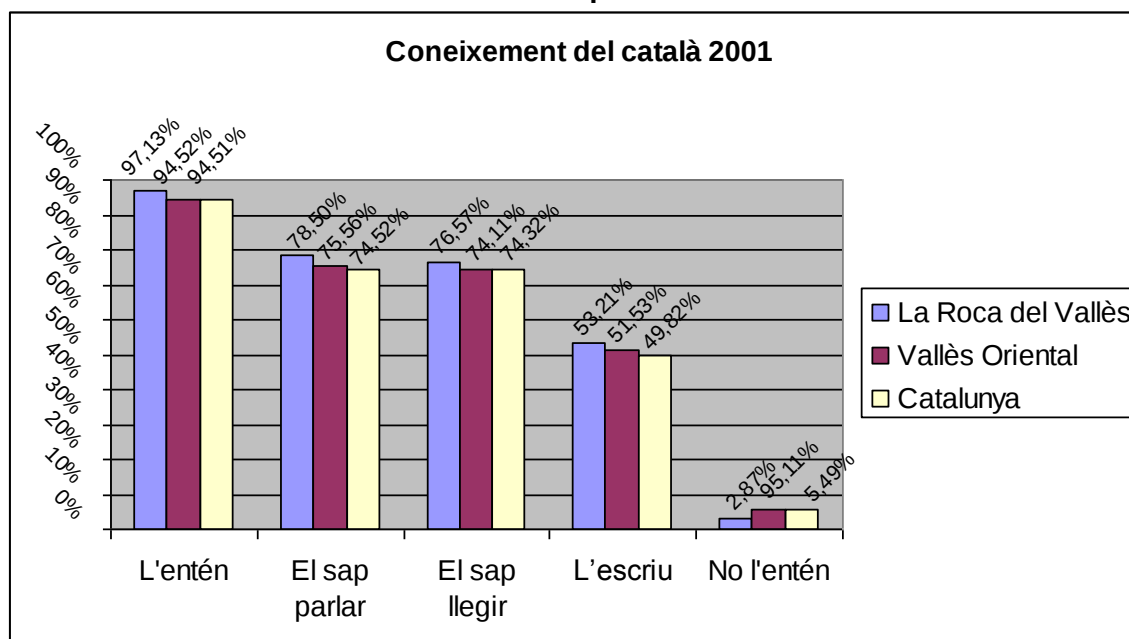
	La Roca del Vallès	Vallès Oriental	Catalunya
L'entén	97,13%	94,52%	94,51%
El sap parlar	78,50%	75,56%	74,52%
El sap llegir	76,57%	74,11%	74,32%
L'escriu	53,21%	51,53%	49,82%
No l'entén	2,87%	5,48%	5,49%
TOTAL (Població 2 anys i més)	96,61%	97,13%	97,38%
TOTAL (Població 2 anys i més)	7.485	312.219	6.176.751

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

No es disposa de dades més actualitzades ja que es calculen segons el cens elaborat cada 10 anys.

Percentatges respecte la població de 2 anys i més

Gràfic 2.20 - Coneixement del Català. Comparativa

Font: Elaboració del CERC a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

No es disposa de dades més actualitzades ja que es calculen segons el cens elaborat cada 10 anys.

Percentatges respecte la població de 2 anys i més

2.5 – Mobilitat

Estudiant les dades de mobilitat per motiu de treball, i, de nou, amb dades de fa 10 anys a falta de registres estadístics més recents, La Roca del Vallès registra un equilibri pràcticament absolut entre la població que marxa a altres municipis a treballar i la que en prové. Tenint en compte la xifra elevada (unes 3.000 persones d'un total de població de 10.000) i els coneguts baixos índexs de persones de La Roca del Vallès que treballen a dos dels grans complexos generadors de treball (La Roca Village i

Quatre Camins), es dedueix que el nombre absolut i relatiu de roquerols i roquerols que marxen fora del municipi per motius de treball és elevat. Val la pena remarcar el gran canvi en els hàbits de mobilitat per motiu de treball. Els valors de 1991 i de 1996 mostren una societat molt poc mòbil, fenomen que ha canviat totalment a partir de final dels anys 90.

Taula 2.21 - Mobilitat de la població per motiu de treball. 1991-2001

	1991	1996	2001
Total generats	160	108	2.933
Total atrets	276	145	2.955
Diferència atrets/generats	116	37	22

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)
No es disposa de dades més actualitzades ja que es calculen segons el cens elaborat cada 10 anys.

2.6 - Renda

Analitzant les magnituds macroeconòmiques, la taula 2.22 mostra, amb dades de 2007, que la renda familiar disponible bruta per habitant a La Roca del Vallès (16,4 milers d'euros) és superior a la comarcal (15,6) i coincideix gairebé amb la mitjana catalana (16,3).

Taula 2.22 - Renda familiar disponible bruta per habitant. 2007

	2007
La Roca del Vallès	16,4
Vallès Oriental	15,6
Catalunya	16,3

Font: Elaboració del CERC a partir de dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)
En milers d'euros

Aquestes dades mostren que la nova ciutadania provenint del conjunt de Catalunya, amb un nivell mig de renda pràcticament igual al de La Roca del Vallès, s'insereix amb molta naturalitat en el perfil de la població roquerola. Això configura una ciutadania més homogènia, amb nous catalans similars a la població d'acollida i pocs estrangers que s'integren més fàcilment dins la població local.

2.7 – Activitat laboral i nivell d'atur

Finalment, algunes dades, tot i ser antigues (2001) per la manca de més actuals, acaben de tancar la radiografia de La Roca del Vallès. A nivell d'ocupació, el municipi es centra bàsicament en els serveis (52,05%), un valor molt semblant al comarcal (51,98%) i clarament per sota del nacional (62,00%). En canvi, la indústria (35,85%), tot i que es manté al mateix nivell que a la comarca (36,09%) i molt per sobre que a Catalunya (25,18%). La construcció ocupa un percentatge de població que treball molt semblant al comarcal i al nacional (al voltant del 10%). L'agricultura ocupa vora un 2%.

La taxa d'atur a La Roca del Vallès (12,08%) l'any 2010 ha crescut sobretot en els 3 últims anys però es manté lleugerament per sota de la mitjana de la província (14,49%).

Taula 2.23 - Taxa atur. Percentatges

	% homes		% Dones		TOTAL		
	2006	2009	2006	2009	2006	2009	2010
La Roca del Vallès	4,3	8,56	8,58	12,73	6,14	10,42	12,08
Província de Barcelona	5,65	11,58	9,91	13,24	7,5	12,33	14,49

Font: Elaboració del CERC a partir de dades publicades per l'Àrea de Desenvolupament Econòmic, Diputació de Barcelona

En síntesi

Amb el conjunt de dades disponibles es pot fer una síntesi de la població de La Roca del Vallès en els termes següents:

- Municipi al voltant dels 10.000 habitants, de gran superfície, amb poca densitat de població, amb molt espai natural, situat a la segona corona metropolitana de Barcelona, totalment limítrof amb la ciutat de Granollers i ben comunicat per carretera amb el seu entorn.
- Dispersió de la seva població en 3 nuclis desiguals en configuració urbana i població, amb barreres viàries, mal comunicats entre ells i amb una forta i desigual càrrega identitària. Poc sentiment unificat de poble o municipi.
- Creixement sostingut de població resultat bàsicament de l'arribada de persones, en gran mesura, de la mateixa comarca i de la resta de Catalunya.
- Població bastant jove si es compara amb l'entorn territorial.
- Població nascuda majoritàriament a Catalunya i, en menor mesura, a la resta de l'Estat espanyol i, per tant, amb poca presència de persones nascudes a l'estranger.
- Població amb uns nivells d'instrucció fragmentats entre el dèficit instructiu i el nivell superior.
- Gran mobilitat per motiu de treball: molta gent marxa a treballar fora del municipi, la qual cosa configura un cert nivell de municipi residencial pels que hi viuen i d'atracció laboral pels de fora.
- Nivell de renda mig, en la línia del conjunt de Catalunya i lleugerament per sobre dels valors comarcals.
- Ocupació laboral al voltant dels serveis (tot i que menys que a Catalunya) i de la indústria (més que a Catalunya).
- Taxa d'atur lleugerament més baixa que al conjunt de la província de Barcelona.

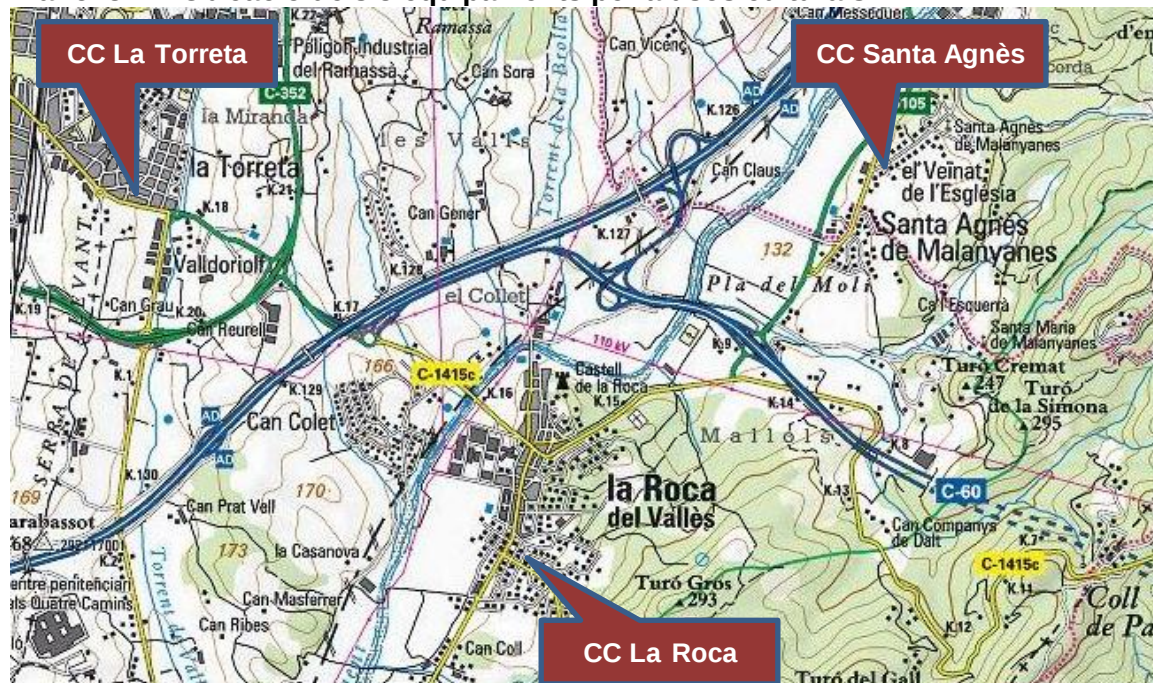
3 - La política cultural

3.1 - Els equipaments

3.1.1 - La xarxa d'equipaments

La Roca del Vallès té un nombre suficient d'equipaments on s'hi desenvolupa l'acció cultural si es té en compte la seva població. La Regidoria de Cultura intervé majoritàriament en 3 d'ells: Centre Cultural La Roca, Centre Cultural La Torreta i Centre Cívic Santa Agnès, que són objecte d'aquest diagnòstic. Puntualment pot intervenir en altres espais del municipi com can Tàpies, a La Torreta, i altres. Així, la població disposa d'un equipament cultural o cívic a prop de casa. Això, però, genera una important dispersió de recursos econòmics.

Plànol 3.1 – Ubicació dels 3 equipaments per a usos culturals

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Cartogràfic de Catalunya

Distribuïts pels tres nuclis, aquests espais són:

La Roca

- Centre Cultural La Roca (depèn de la Regidoria de Cultura)
 - Biblioteca
 - Auditori/teatre
 - Arxiu municipal (adscrit a Serveis Generals, Secretaria)
 - Arxiu de la Memòria Popular
 - Escola de Música (depèn de la Regidoria d'Ensenyament)
 - 3 aules
 - Serveis administratius de la Regidoria de Cultura

La Torreta

- Centre Cultural La Torreta (depèn de la Regidoria de Cultura)
 - Sala polivalent
 - Espai expositiu
 - Casal de joves
- Centre Cívic Can Tàpies (hi intervenen diverses regidories)
 - 2 sales polivalents
 - Aules
 - Espai de casal d'avis
 - Bar
 - Oficines

Santa Agnès

- Centre Cívic de Santa Agnès (hi intervenen diverses regidories)
 - Sala polivalent
 - Sales/taller
 - Bar
 - Serveis administratius en edifici adjacent

El PECCat – Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya, aprovat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya el 16 de març de 2010, fixa un esquema d'estàndards de dotacions bàsiques per trams de població en els municipis. La Roca del Vallès, amb una població de 10.391 habitants es situa en la forquilla dels 10.000 a 15.000 habitants. El PECCat preveu una dotació òptima d'equipaments que denomina “esquema bàsic complet” per aquesta franja de població. Fent una comparativa entre l'esquema del PECCat i la realitat a La Roca, es confirma clarament que el municipi està plenament dotat en quant al nombre d'espais culturals tot i que en algun cas les superfícies poden quedar per sota de l'estimat en el PECCat.

Taula 3.2 – Comparativa equipaments culturals PECCat – La Roca del Vallès

PECCat (10.000-15.000 hab.)		La Roca del Vallès	
Equipament	m²	Equipament	m²
Arxiu municipal	450	Arxiu municipal	217 m² - 686 m lineals
Biblioteca local	1.100	Biblioteca local	865
Centre cultural polivalent	1.285	3 centres culturals polivalents*	3.271
Espai escenicomusical	300 places	Espai escenicomusical	317 places

Font: elaboració pròpia a partir de dades del PECCat, del Mapa de Lectura Pública de Catalunya i de l'Ajuntament de la Roca del Vallès

(*) Es considera centre cultural el Centre Cívic de Santa Agnès però no s'inclou el Centre Cívic de Can Tàpies.

El PECCat indica que, per aquesta franja d'habitants (10.000-15.000), el Centre cultural polivalent ha d'incorporar “una dotació dedicada als programes expositius i d'arts visuals”. A La Roca del Vallès, el CC La Torreta té una sala d'exposicions i el CC La Roca té dos vestíbuls que fan les funcions d'espai expositiu. De la mateixa manera el PECCat contempla la possibilitat que l'espai escenico-musical i el centre cultural polivalent estiguin unificats en un únic complex, com de fet passa al CC La Roca. Cal considerar els dos espais polivalents del CC La Torreta i del CC Santa Agnès que, tot i no sé un teatre, disposen d'espai i condicions per a programacions escèniques. Entre les 3 sales hi hauria un nombre aproximat de 760 places, tenint en compte que les dels espais polivalents són cadires mòbils.

El conjunt dels equipaments destinats a la cultura no configuren una xarxa de treball entre ells. L'Ajuntament considera que el CC La Roca és un equipament de centralitat urbana (s'hi troben la biblioteca, l'auditori i l'escola de música) i en aquest sentit la seva programació va destinada a tot el municipi, malgrat que la resposta de la població dels altres dos nuclis sigui, a vegades, escassa.

3.1.2 – El Centre Cultural La Roca

Dades de referència			
Nom general de l'equipament: Centre Cultural La Roca			
Dependència orgànica: Regidoria de Cultura			
Adreça: c/ Lope de Vega, 10			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 2 fases, 2004 i 2007			
Any d'inici de l'activitat: 2004 i 2007		Superfície total: 2.000 m²	
Estat de l'edifici: Bon estat		Edifici catalogat: No	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Centre multifuncional amb serveis culturals diferenciats			
Públic majoritari: Tot tipus de públic			
Horari general: de dilluns a divendres fins a les 21h			
Model de gestió: directe per part de l'Ajuntament			
Recursos humans: conserge + personal de la biblioteca i de la Regidoria de Cultura			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Biblioteca	719	Biblioteca	
Auditori	367	Teatre, auditori, actes - 317 places	
Arxiu municipal		Arxiu	
Arxiu de la Memòria Popular		Arxiu i difusió de la memòria popular	
3 Aules o espais modulables		Tallers, cursos, cessió d'espais, etc.	
Escola de Música		Formació musical	
Oficines Regidoria de Cultura		Serveis administratius	
Pati		Activitats a l'aire lliure	
Altres característiques de l'equipament:			
El CC La Roca és l'equipament central de la política cultural local. És un espai de relació on hi ha exposicions, espectacles de petit i mitjà format, espectacles familiars de teatre, música i dansa, conferències, convencions, tallers, xerrades, activitats de les entitats i activitats populars i tradicionals, etc. A més s'hi troba informació municipal i hi ha la possibilitat de cessió i lloguer d'espais.			
Necessitats de canvi o millora més urgents:			
L'espai de bar, actualment destinat a aula o magatzem, ha de definir la seva funció			

El **Centre Cultural La Roca**, situat al sud de La Roca poble, és un equipament de 2.000 m² de nova construcció, inaugurat el 2007, amb un auditori, una biblioteca, l'Arxiu Municipal, l'Arxiu de la Memòria Popular, tres aules modulables, l'Escola de Música, un espai de bar actualment tancat, dos vestíbuls aptes per a petites exposicions, un pati i els espais del funcionament de l'equipament. A més, acull les oficines de la Regidoria de cultura (2 oficines i una sala de reunions) que no s'haurien de comptabilitzar en el còmput de superfícies del centre cultural pròpiament dit.

La **biblioteca** forma part, des de l'abril de 2003, de la Xarxa de Biblioteques Municipals que són de titularitat municipal i formen part d'un projecte compartit entre els ajuntaments, que en tenen la competència, i la Diputació de Barcelona que actua com a prestadora d'ajuts i serveis, afavorint la cooperació i facilitant el seu treball en xarxa. Ambdues institucions actuen per garantir l'accés a la informació i a la cultura.

Taula 3.3 - Dades bàsiques. Estàndards. 2009*

	Municipis 10.000 hab.	Biblioteca La Roca del Vallès
Superfície de programa	1100 m ²	865 m ²
Personal	5-7	3
Equipament informàtic	13 + (10 formació)	19
Punts de lectura	110	166
Fons documental final	25.000	27.755
Hores de serveis setmanals	35	43

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

* Estàndards del Mapa de Lectura Pública de Catalunya

La biblioteca, amb 865 m² de superfície de programa (719 m² útils amb dues plantes i soterrani), es queda en el 79% dels 1.100 m² que indiquen els estàndards del Mapa de Lectura Pública de Catalunya, realitzat conjuntament per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. De la mateixa manera està per sota en quant a personal i amb equipament informàtic. En canvi, supera amb escreix els estàndards de punts de lectura, fons documental i hores d'obertura al públic. Es pot dir que la biblioteca, tot i ser més petita que allò estimat, sap treure'n tot el seu partit i ofereix, sovint, un servei superior al que es defineix per una població de 10.000 habitants. El seu finançament² prové en el 59% de l'Ajuntament, el 38% de la Diputació de Barcelona i el 3% de la

² Inclou el personal, el fons documental, el manteniment, les activitats i la difusió. Dades de 2008 facilitades per la Diputació de Barcelona.

Generalitat de Catalunya i altres. En quant al personal, és l'equipament cultural que concentra més professionals: una directora i dos tècnics auxiliars a més de comptar, ocasionalment, amb algun/a becari/a.

L'**auditori**, de 317 butaques, és apte per a tot tipus d'activitat escènica. Té 367 m² d'espai escènic (sala de butaques, escenari, magatzem, etc.) als quals caldria afegir els espais compartits amb el Centre Cultural de La Roca: vestíbuls, accessos, lavabos, etc. És va construir el 2004 i està en un procés de millora de la dotació tècnica.

L'**Arxiu Municipal**, adscrit Serveis Generals-Secretaria, està centrat en la custòdia de la documentació municipal i de la que li és cedida o dipositada (col·leccions i fons d'entitats, patrimonials, judicials ...), i desenvolupa relativament poques activitats de difusió lligada al seu contingut cultural. A finals del 2010 estava format 18 fons/col·leccions, amb un total de 686 metres lineals de documentació. Disposa d'un reglament intern i elabora memòries anuals des de 2001. Disposa d'una arxivera municipal, a jornada completa des de maig de 2010.

L'**Arxiu de la Memòria Popular**, deslligat administrativament i funcional de l'Arxiu Municipal, no acaba de ser un equipament pròpiament dit ni un arxiu d'acord amb la legislació vigent. Comparteix espai amb l'Arxiu Municipal, ocupant una part de l'Arxiu compacte i utilitza la sala de reunions per a la consulta de documentació. Pel desenvolupament de la seva activitat compta amb la dedicació a temps parcial d'un dels dos tècnics de cultura de l'Ajuntament.

L'**Escola de Música**, amb força demanda local, depèn de la Regidoria d'Ensenyament i manté bones relacions de cooperació amb la Regidoria de Cultura. El seu espai, al soterrani del CC La Roca, comença a ser petit i pot condicionar el seu creixement. Actualment utilitzen altres espais del Centre Cultural La Roca, com l'auditori per manca d'espai suficient.

El Centre Cultural La Roca disposa d'uns espais modulables en els quals s'hi desenvolupen **tallers** de tipus sociocultural, actes, reunions d'entitats, etc.

La biblioteca, l'auditori i l'Escola de Música formen un triangle que fa del Centre Cultural La Roca el principal equipament cultural del municipi.

3.1.3 – El Centre Cultural La Torreta

Dades de referència			
Nom general de l'equipament: Centre Cultural La Torreta			
Dependència orgànica: Regidoria de Cultura			
Adreça: c/ Ramon y Cajal, s/n			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 2001		Any de la darrera reforma:	
Any d'inici de l'activitat: 2004		Superfície total: 577 m²	
Estat de l'edifici: Bon estat		Edifici catalogat: No	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Centre multifuncional amb algun servei cultural diferenciat			
Públic majoritari: Tot tipus de públic			
Horari general: de dilluns a divendres fins les 21h			
Model de gestió: Directe per part de l'Ajuntament			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Sala polivalent	300	Sala per a espectacles, actes, etc.	
Serveis de la sala polivalent	162	Magatzems, wc i altres	
Sala d'exposicions o sala tallers	84	Sala d'exposicions	
Altres	31	Escala sala d'exposicions i wc	
Altres característiques de l'equipament: El CC La Torreta comparteix espai amb el casal de joves (no inclòs en aquesta fitxa) i entorn funcional amb el Centre cívic de can Tàpies (no inclòs en aquesta fitxa)			
Necessitats de canvi o millora:			
Millora del condicionament de la sala polivalent i de la sala d'exposicions			

El **Centre Cultural La Torreta** té una sala polivalent per a tot tipus d'activitat escènica i festiva, espais de tallers, l'única sala d'exposicions del municipi pròpiament dita (tot i que al CC La Roca s'hi fan exposicions tant al vestíbul com al foyer) i espais de serveis adjacents. La sala d'exposicions (definida com a ludoteca en el projecte arquitectònic original i com a sala tallers en altres documents) queda segregada de l'edifici principal i accessible per una llarga escala exterior, la qual cosa no facilita el

seu accés. Té bona il·luminació tant natural com artificial però les seves parets (dues llises, una de vidre i una amb múltiples finestres) limiten la funció expositiva.

3.1.4 – El Centre Cívic Santa Agnès

Dades de referència			
Nom general de l'equipament: Centre Cívic Santa Agnès			
Dependència orgànica: Ajuntament de La Roca del Vallès			
Adreça: c/ Jaume Cuyàs, 8			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 1989		Any de la darrera reforma: 2011	
Any d'inici de l'activitat:		Superfície total: 694 m²	
Estat de l'edifici: Bo		Edifici catalogat: No	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Centre multifuncional			
Públic majoritari: Tot tipus de públic			
Horari general: Segons activitat			
Model de gestió: Directe per part de l'Ajuntament			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Foyer-entrada	19	Vestíbul, distribuïdor, ascensor	
Sala polivalent + escenari	289	Sala per a espectacles, actes, etc.	
Magatzems, vestidors, wc i altres	65	Serveis adjacents a la sala polivalent	
Tallers i serveis administratius	262	Activitat cultural i gestió administrativa	
Altres característiques de l'equipament:			
El CC Santa Agnès és l'equipament de referència cultural en aquest nucli.			
Necessitats de canvi o millora:			
La recent reforma ha millorat tots els espais del centre: sala, vestíbul, rampes, ascensor, sortides d'emergència, magatzems, lavabos, etc.			

El **Centre Cívic Santa Agnès** consta, bàsicament, d'una sala polivalent de 289 m² (222 m² de sala i 67 m² d'escenari) i 193 cadires mòbils possibles, vàlida per a activitats escèniques i festives, uns espais per a tallers i els serveis administratius.

3.2 - Els sectors culturals i la programació

A diferència del capítol dels equipaments en el que s'han presentat els espais i la seva distribució, aquí es tracten aquests espais des de la visió de l'activitat cultural i del seu funcionament en un context de sector cultural.

La cultura tradicional i popular

La política cultural de l'Ajuntament està molt centrada en la cultura d'arrel tradicional i popular a través, en gran mesura, del desenvolupament del cicle festiu i del suport a les entitats del municipi que s'hi dediquen.

Pel que fa al cicle festiu, destaquen les 3 festes majors d'estiu i les 3 festes majors d'hivern. Altres celebracions festives, tot i desenvolupar-se a La Roca, tenen una certa capacitat de convocatòria sobre la població d'altres nuclis. El pressupost general destinat a les festes majors d'estiu³ ha patit una forta disminució en els últims anys: 40% des de 2007 a 2010, tot i que amb resultats diferents segons els nuclis. A La Roca ha disminuït de 51%, a La Torreta de 26% i a Santa Agnès s'ha incrementat de 20%. Malgrat que la Festa Major d'estiu de La Roca és, de les tres existents, la que té un cost més elevat en valor absolut, en termes relatius (cost per habitant) és la que representa un menor esforç al pressupost municipal. Així la Festa Major de La Roca va suposar, en valors de 2010, un cost de 11,54€ per habitant del nucli, la de La Torreta 13,18€ i la de Santa Agnès 14,76€.

També destaquen les celebracions de la Cavalcada de Reis i els pessebres vivents. Ambdues tenen lloc als 3 nuclis del municipi. La Cavalcada de Reis, en els seves tres celebracions, és un referent a Catalunya per la seva capacitat d'arribar personalment a moltes llars roqueroles. Variant amb els anys, els patges reials arriben a unes 370 cases a La Roca, unes 40 cases a La Torreta i unes 35 cases a Santa Agnès.

³ D'acord amb les dades del pressupost municipal.

El cicle festiu de La Roca del Vallès segueix el següent calendari i distribució territorial:

Quadre 3.4 – Distribució temporal i espacial del calendari festiu

Calendari	Activitat	La Roca	La Torreta	Santa Agnès
Gener	Reis	X	X	X
Febrer	Carnaval	X	X	
Març	Tres tombs	X		
Abril	Sant Jordi	X		
Juny	Corpus	X		
Juny	Rocío	X		
Juny	Festa prehistòria	A La Roca i a la zona dels jaciments megalítics		
Juny	Sant Joan	X		
Estiu	Festes majors d'estiu	Setembre	Juliol	Agost
Setembre	Diada Nacional	X		
Desembre	Pessebres vivents	X	X	X
Tot l'any	Festes majors d'hivern	Novembre	Maig	Gener

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de La Roca del Vallès

El quadre mostra clarament la realització d'una part important de les celebracions locals simultàniament en els 3 nuclis de població. També permet veure que la majoria d'activitats festives es desenvolupen al menys a La Roca poble.

Pel que fa al teixit associatiu, i com es veurà més endavant, les entitats culturals de La Roca del Vallès estan particularment centrades en la cultura tradicional i popular. 9 de les 16 reconegudes com a culturals per l'Ajuntament estan centrades en el desenvolupament d'aquest vessant de la cultura.

Les arts escèniques

Amb dades de l'Oficina de Difusió Artística de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona⁴, La Roca del Vallès presenta uns resultats lleugerament per sota del conjunt de municipis de la província de Barcelona, sobretot en el nombre d'activitats (26 activitats programades en els darrers 3 anys dels que es disposa de dades, per 28 als municipis de referència) però no en el d'assistents (2.772 en els 3 anys a La Roca per 2.792 en els municipis de 5.000 a 20.000 habitants).

⁴ Franges de població marcades en els estàndards de l'ODA per a municipis de 5.000 a 20.000 habitants.

Taula 3.5 - Circuit Oficina de Difusió Artística

	Funcions			Assistents		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
La Roca del Vallès	7	11	8	708	1.254	810
Mitjana municipis entre 5.000 i 20.000 habitants	8	10	10	310	1.377	1.105
Mitjana total municipis que han participat al Circuit	14,67	14,44	14,29	3.151	3.163	2.902

	Funcions/1000 hab.			Assistents/1000 hab.		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
La Roca del Vallès	0,72	1,10	0,80	73,32	125	80
Mitjana municipis entre 5.000 i 20.000 habitants	0,65	0,92	0,86	75	126	98
Mitjana total municipis que han participat al Circuit	0,48	0,51	0,50	102,5	109,8	101,2

Font: Elaboració del CERC a partir de les dades facilitades per l'Oficina de Difusió Artística
Total de municipis de la província de Barcelona que hi han participat: 2007, 97 municipis; 2008, 108 municipis; 2009, 111 municipis

L'assistència mitjana d'espectador/es (assistents/nº de funcions) pels 3 anys és de 106,6 a La Roca, 99,7 als municipis de referència i 212,4 a la mitjana de tots els municipis que han participat en el circuit de l'ODA. Aquests valors indiquen que La Roca del Vallès obté uns resultats força acceptables comparant amb els municipis similars (5.000-20.000 habitants).

Quan es fa la relació amb el nombre d'habitants, els seus indicadors són sensiblement més baixos: menys persones per cada 1.000 habitants assisteixen als espectacles programats en el circuit de l'ODA (80 a La Roca per 98 dels municipis de referència i 101 al total de municipis) per una xifra, com s'ha vist, inferior d'espectacles programats. De manera general, La Roca programa el 20% menys d'espectacles als que hi va, a cadascun d'ells, un 5% menys de públic per cada espectacle i té una xifra 20% inferior en quant als espectadors per cada 1.000 habitants. Aquestes xifres poden agafar més impacte si es considera que dels 8 espectacles, 5 són per a públic familiar, amb una capacitat de resposta sovint més alta. Als espectacles per adults, la xifra d'espectador/es és, per lògica de mitjanes, més baixa.

Així, la situació a millorar serà la d'atraure més persones a les sales i no tant programar molt més.

Durant l'any 2010 l'Ajuntament ha dut a terme, durant el primer semestre, una programació de teatre per adults (3 obres al CC de La Roca) i familiar (5 obres, tres al CC de La Roca, una al CC de La Torreta i una al CC de Santa Agnès), tots ells en el marc del circuit de l'Oficina de Difusió Artística (Diputació de Barcelona) i de Cultura en Gira (Generalitat de Catalunya). Com ja s'ha dit, el teatre per infants té una resposta de públic força més elevada que el d'adults. No es programen espectacles de dansa ni d'altres arts escèniques que no sigui teatre.

L'Ajuntament té un conveni amb la Diputació de Barcelona per participar en el programa *Anem al Teatre*, adreçat als alumnes d'educació infantil, primària, secundària, batxillerat i cicles formatius, a través de la Fundació Privada de Granollers. En el darrer curs varen assistir 2.310 alumnes, alguns d'ells de fora del municipi, a les funcions programades.

Al poble hi ha 3 grups de teatre *amateur*: Pessebre Vivent de La Torreta, Teatre Obert i Teatre Roquerol, amb diferents nivells d'activitat. No hi ha cap grup de teatre professional.

La música

Pel que fa a la programació musical, a La Roca del Vallès destaca el cicle de música clàssica Filharmonia que es duu a terme, des de 2004. En l'edició de 2010 s'han programat 8 concerts de gèneres musicals força diferents (orquestra, solistes, guitarra, percussió, gospel, etc.), al segon semestre de l'any, de maig a desembre, tres d'ells clarament adreçats al públic familiar, en quatre espais dels tres nuclis del municipi: el Centre Cultural La Roca, el Centre Cultural La Torreta i les esglésies de Sant Sadurní i de Santa Agnès de Malanyanes. La resposta del públic varia molt segons el tipus de concert i l'espai on es fa. La mitjana d'assistents es mou en les 70-80 persones, amb algunes actuacions al voltant de les 20 o 30 persones.

A La Roca del Vallès hi ha una oferta de música moderna molt limitada als concerts de les festes majors. No hi ha cap programació la resta de l'any i, com la major part de municipis de característiques similars, no disposa d'espais d'assaig ni programes de suport a la creació o a la producció musical.

La música, tant clàssica com moderna, compta amb una oferta formativa formal, l'Escola de Música ofereix 5 nivells educatius lligats a l'edat (de 4 anys a adults) amb instruments de cambra (flauta travessera, guitarra, violí i piano), pop-rock (guitarra

elèctrica, baix, bateria i teclat), música tradicional (gralla i flabiol), cant coral, llenguatge musical, etc. El febrer de 2011 ha fet el seu primer concert de combos al públic.

Molt jove i amb tres aules condicionades, l'Escola de Música té 73 alumnes, dels quals 10 adults, procedents majoritàriament de La Roca Poble i, en menor mesura, de Santa Agnès. Per tant pot créixer més en alumnat. El seu mètode pedagògic es basa en el grup i les classes col·lectives com a espai d'aprenentatge musical, prioritzant la sensibilització i el gaudi de la música per sobre de l'excel·lència en el domini instrumental. Actualment imparteix formació de sensibilització musical i d'instrument, tant de música clàssica com, sobre tot, moderna.

No es coneix cap grup de música constituït al municipi, però sí una coral.

La lectura pública

La Biblioteca de La Roca del Vallès, ha aconseguit que el 46% de la ciutadania disposi de carnet, una xifra ben superior a la mitjana de la província de Barcelona, 36%. En el 2009, últim any del qual es disposen dades, la biblioteca ha incrementat la majoria dels seus indicadors: fons documental, diaris i revistes, usuaris amb carnet, visites i sobretot en accés a Internet o ofimàtica. En canvi, ha disminuït sobretot en el nombre d'activitats tot i augmentar en l'assistència mitjana. Segons dades municipals, els increments més grans del 2009 en relació a anys anteriors es donen en la gent gran pel que fa a l'edat (59% sobre les dades de 2008) i en el préstec de revistes i diaris pel que fa al suports (48% sobre el 2008). En canvi baixa el públic jove (12% menys que a l'any 2008) i, com ja va essent natural en el sistema bibliotecari, el fons de vídeo (baixa el 17% en relació al 2008) i l'àudio en retrocés des de 2005. Globalment, i des de 2003, la biblioteca ha duplicat pràcticament el nombre de préstecs i de persones que utilitzen al biblioteca. En quant a la presencialitat, el públic infantil és el majoritari.

Les taules següents mostren els indicadors d'activitat i servei de la biblioteca de La Roca.

Taula 3.6 - Activitats, publicacions i difusió. 2009

Biblioteca La Roca del Vallès	
Exposicions	2
Hores del conte	13
Conferències	1
Visites escolars	31
Visites organitzades	10
Audicions i concerts	2
Cursos i tallers	4
Tertúlies literàries	13
Altres activitats	1
Guies de lectura	22
Programes de ràdio	0
Altres publicacions	2
TOTAL	101

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Destaca positivament el volum d'activitat (visites escolars, guies de lectura, hores del conte, tertúlies, visites organitzades, etc.).

A continuació es pot veure com la biblioteca ha incrementat la majoria dels seus indicadors de 2009, els últims disponibles, en relació a l'any anterior.

Taula 3.7 - Indicadors de la lectura pública

Dades de fons	2008	2009
Fons documental	27482	27755
Ingressos durant l'any (en volums)	3741	2010
% Sobre el total de la col·lecció	0,14	0,07
Diaris i revistes (títols)*	130	133
Dades dels usuaris		
Població atesa per la biblioteca	10032	10214
Usuaris amb carnet biblioteca	3306	3576
% Usuaris inscrits sobre població atesa	33	35
Dades de servei		
Dies de servei	284	286
Hores de servei	2013	1991
Visites	51658	57809
Ús del Servei de préstec (en usuaris acumulats)	8560	8784
Ús del servei públic d'accés a Internet o d'ofimàtica (en usuaris acumulats)	6251	7784
Préstecs	26311	26179
Activitats, publicacions i col·laboracions en premsa, ràdio i TV	92	73
Mitjanes per dia de servei		
Visites	182	202
Ús del Servei de préstec (en usuaris acumulats)	30	31
Ús del servei públic d'accés a Internet o d'ofimàtica (en usuaris acumulats)	22	27
Préstecs	93	92

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

* Inclou accés a recursos electrònics de subscripció

La biblioteca defineix un pla d'acció anual que li permet planificar i avaluar amb criteris i indicadors. El de l'any 2010 s'ha dut a terme en gran part, malgrat l'afectació de la crisi actual.

El patrimoni

La Roca del Vallès compta amb 3 espais declarats BCIN⁵: els castells de La Roca (de propietat privada) i Bell-Lloch, i el Manso de Vilalba, casa senyorial situada al nord del municipi. Alhora, compta amb 15 elements declarats BCIL⁶, la majoria d'ells cases, torres i esglésies.

El terme municipal presenta una important concentració de construccions megalítiques, com els dòlmens de Can Planas i de Céllecs, la Pedra de les Creus, la Pedra Foradada, la Galeria coberta de Can Gol i el Cromlec de Pinsrosés. Destaquen les pintures de la Pedra de les Orenetes, descoberta per Josep Estrada i Garriga el 1945 i declarades Patrimoni Mundial per la UNESCO el 1998. De formes abstractes, pertanyen a l'art rupestre de l'arc mediterrani de la Península Ibèrica, i daten entre el 2200 i el 1800 aC., dins el període del Calcolític. També destaquen el Turó de Castellans, el Turó Gros –o de Can Santpere-, el Turó de l'Arbocera i el de Can Joan Capella.

La Regidoria de Patrimoni natural i Turisme organitza la Ruta de la Prehistòria, una activitat guiada a 7 monuments funeraris megalítics i altres (dòlmens, pedres amb petroglifs, cavitats, etc.) així com la Festa de la Prehistòria, actualment en la seva tercera edició, activitat de caràcter lúdic i festiu.

S'ha redactat el Catàleg de Patrimoni Local que es troba en tràmit d'aprovació. També s'està elaborant, a través de la Diputació de Barcelona, el Mapa de Patrimoni Cultural.

L'Arxiu realitza les accions de difusió dels seus fons en funció de les directrius que li marquen, les propostes que realitza i li són aprovades, i dels recursos econòmics i humans dels quals disposa. Entre altres activitats de caire cultural ha organitzat les següents: exposició documental dels 25 anys d'Ajuntaments democràtics (abril 2004), presentació del llibre "Llegendes dels castells del Vallès Oriental" l'any 2007, així com activitats relacionades amb l'àmbit de Patrimoni Cultural i Natural que li són encomanades, com l'Informe sobre el projecte de museu a la Roca del Vallès (2008), el projecte del Mapa de Patrimoni Cultural i Natural 2010-2011 (presentats els treballs el 23 de març), apartat d'Història del municipi a la pàgina web municipal (2010-2011), i altres col·laboracions.

La Roca del Vallès compta, des de 1998, amb un projecte de patrimoni immaterial singular a Catalunya: l'Arxiu de la Memòria Popular, centrat en conservar i difondre el memorialisme popular a Catalunya i a l'Estat espanyol. L'arxiu es nodreix de textos

⁵ Bé Cultural d'Interès Nacional

⁶ Bé Cultural d'Interès Local

autobiogràfics que la ciutadania hi va aportant com a contribució a la preservació dels relats viscuts per persones sense una notorietat pública destacada. La seva acció més visible és el premi internacional “Romà Planas i Miró” de relats autobiogràfics de memòria popular amb una dotació de 1.200€ i la publicació de l'obra guanyadora. L'any 2011 ha convocat la 14ª edició. A l'edició de 2010 s'hi varen presentar 20 obres. L'Associació d'Amics de l'Arxiu de la Memòria Popular col·labora en la gestió puntual d'activitats.

L'esforç que fa l'Ajuntament per l'Arxiu de la Memòria Popular no és prou reconegut per la població ni per la Generalitat de Catalunya. Pel caràcter supramunicipal del projecte, en aquest cas, l'Ajuntament fa una funció supletòria pròpia d'una institució d'abast nacional, com el Departament de Cultura de la Generalitat.

Les arts visuals

Com molts municipis de característiques similars, La Roca del Vallès no compte amb un programa específic d'arts visuals, malgrat que disposa d'un espai expositiu al CC La Torreta i, de manera més informal, dels dos vestíbuls del CC La Roca que acullen petites exposicions temàtiques o d'artistes locals. Aquesta manca de programació expositiva d'un cert nivell impedeix desenvolupar una política educativa de les arts. No s'hi poden fer visites escolars equivalents a les que es fan amb altres sectors com el teatre.

El 2006 l'Ajuntament va posar en marxa el projecte MARC (Mostra d'Art de La Roca) per potenciar els artistes locals, tant novells com consagrats. Es varen dur a terme 10 exposicions de diferents disciplines artístiques i la presentació d'un llibre artístic, tant al CC La Roca (aleshores només era la biblioteca) com al CC La Torreta.

3.3 - Els territoris

L'Ajuntament ha fomentat la política de la distribució dels recursos i de les activitats en els tres nuclis: La Roca poble, La Torreta i Santa Agnès. Actualment hi ha 3 centres, dos d'ells culturals i, el tercer, cívic, un per nucli i les principals activitats del cicle festiu es fan per duplicat o triplicat: Cavalcada de Reis, Rua de Carnaval, Festa Major (3 d'estiu i 3 d'hivern), pessebres vivents, etc.

Aquest actuació simultània en els 3 nuclis principals es dona a altres sectors de la vida municipal: 2 piscines, 3 camps de futbol, etc. Les barreres urbanístiques ja descrites (carreteres, via de tren, riu, etc.) no ajuden a la comunicació entre veïnes i veïns dels diferents nuclis, per la qual cosa, l'Ajuntament ha acabat multiplicant les infraestructures pels 3 nuclis.

Tothom al municipi és conscient de la riquesa que comporta la diversitat i la necessitat de fomentar-la i respectar-la, però també veu la dificultat de mantenir uns serveis i unes celebracions culturals per triplicat amb el desgast d'energia de gestió i de recursos que comporta.

3.4 - El pressupost

El pressupost municipal de cultura ha seguit una oscil·lació en els últims anys amb màxims i mínims força extremats (veure taula 3.8). En particular, poc després d'un any molt baix (2005: 3,84% de cultura en relació al pressupost total), es passa al màxim històric (2007: 11,72%). Aquesta diferència es pot explicar per les inversions en el Centre Cultural La Roca de 2004 (primera fase de construcció: biblioteca i vestíbul) i de 2007 (segona fase de construcció: resta de l'edifici).

Taula 3.8 - Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'ajuntament

La Roca del Vallès	Pressupost cultura (total 451)	Pressupost ajuntament	% cultura
2004	783.290,24 €	9.389.811,10 €	8,34%
2005	412.963,57 €	10.753.740,20 €	3,84%
2006	823.217,68 €	13.038.397,99 €	6,31%
2007	2.294.906,80 €	19.580.227,88 €	11,72%
2008	594.735,75 €	12.400.851,03 €	4,80%

Font: Elaboració del CERC de la Diputació de Barcelona a partir de dades del SIEM (Servei d'Informació Econòmica Municipal).

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost-cultura és només el que fa referència a la classificació funcional de Difusió i Promoció de cultura (Subfunció 451).

Taula 3.9 - Pressupostos municipals de cultura. Comparativa. 2008

Ajuntament	Capítol 1	Capítol 2	3	Capítol 4	Capítol 6	7	8	9	Total 451	Total pressupost
Mitjana munici- pals 9.000- 12.000 hab.	201.049,24 €	318.511,75 €	0	37.701,76 €	19.543,81 €	0	0	0	576.806,56 €	12.644.200,76 €
%	34,86	55,22		6,54	3,39				4,56%	
La Roca V.	226.491,62 €	247.210,11 €	0	42.110,74 €	78.923,28 €	0	0	0	594.735,75 €	12.400.851,03 €
%	38,08	41,57		7,08	13,27				4,80%	

Font: Elaboració del CERC de la Diputació de Barcelona a partir de dades del SIEM (Servei d'Informació Econòmica Municipal). Els municipis d'aquesta franja de població dels que s'han pogut obtenir dades són: Abrera, Pallejà, Premià de Mar i Santa Margarida de Montbui.

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost-cultura és només el que fa referència a la classificació funcional de Difusió i Promoció de cultura (Subfunció 451).

Fent la comparativa amb la franja de municipis de 9.000 a 12.000 habitants dels que es disposa de la informació, es pot constatar que l'Ajuntament de La Roca del Vallès manté un pressupost per a l'acció cultural per sobre dels municipis de referència. De la mateixa manera, La Roca del Vallès es situa per sobre d'aquests municipis pel que fa a despesa per habitant.

Taula 3.10 - Pressupostos municipals de cultura. Municipis de 9.000 a 12.000 habitants. Comparativa. 2008.

	Pressupost cultura/ajuntament	Despesa per habitant	Depeses corrents (total)
Mitjana municipis	4,56	55,02 €	2.229.051 €
La Roca del Vallès	4,80	59,28 €	515.812 €

Font: Elaboració del CERC a partir de dades del SIEM (Servei d'Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona. Els municipis d'aquesta franja de població dels que s'han pogut obtenir dades són: Abrera, Pallejà, Premià de Mar i Santa Margarida de Montbui.

Analitzant la informació per capítols, a la Roca del Vallès encara hi ha un impacte important del capítol VI (inversions). Si es llegeixen les dades corresponents a la despesa corrent (capítols I, II i IV), es pot veure que prop de la meitat del pressupost

es destina a la compra de béns corrents i serveis, i que, malgrat la magnitud de les dades, el seu pes relatiu (48%) és inferior a la mitjana dels municipis de referència (57%). A nivell comparatiu, es posa de manifest que La Roca del Vallès fa un esforç important en personal i, en menor mesura, en transferències corrents (subvencions a entitats, per exemple) però destina menys a l'activitat pròpia.

Taula 3.11 – Pressupostos municipals de cultura. 2008

	Capítol 1	Capítol 2	Capítol 4	Total despesa corrent
Municipis 9.000-12.000 hab.*	804.196,96 €	1.274.046,99 €	150.807,05 €	2.29.051,00 €
Mitjana	201.049,24 €	318.511,75 €	37.701,76 €	557.262,74 €
%	36,08	57,16	6,76	100,00
La Roca del Vallès	226.491,62 €	247.210,11 €	42.110,74 €	515.812,47 €
%	43,91	47,93	8,16	100,00

Font: Elaboració del CERC de la Diputació de Barcelona a partir de dades del SIEM (Servei d'Informació Econòmica Municipal).

(*) Els municipis d'aquesta franja de població dels que s'han pogut obtenir dades són: Abrera, Pallejà, Premià de Mar i Santa Margarida de Montbui.

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost-cultura és només el que fa referència a la classificació funcional de Difusió i Promoció de cultura (Subfunció 451).

Fent una anàlisi per sectors (veure taula 3.12), les festes populars (programació i infraestructura) representa la partida majoritària de la despesa cultural, seguida del funcionament dels equipaments culturals (manteniment, assistència tècnica, personal específic i inversions), la programació artística pròpia (Teatre, Filharmonia i exposicions), les subvencions a les entitats, les despeses de la biblioteca (activitats i petites adquisicions de material), els tallers dels centres culturals, l'Arxiu de la Memòria Popular i, finalment, la comunicació.

Taula 3.12 – Pressupost per grans sectors culturals. 2010

	Pressupost	%
Festes populars + infraestructura	191.000	39,89
Funcionament equipaments	112.982	23,60
Programació artística pròpia	71.000	14,83
Subvencions entitats	42.300	8,83
Activitats i material de la biblioteca	26.400	5,51
Tallers	15.000	3,13
Arxiu Memòria Popular	13.500	2,82
Comunicació	6.600	1,38
TOTAL	478.781	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de La Roca del Vallès

La taula anterior ve a confirmar la importància que dona l'Ajuntament a les activitats de la cultura popular i al pes que tenen els equipaments. La programació pròpia, en canvi, representa poc més del 23% si es contempla les activitats artístiques, la biblioteca i els tallers.

Cal recordar que el sector del patrimoni, a excepció de l'Arxiu de la Memòria Popular, està inclòs a la Regidoria de Turisme i Patrimoni.

3.5 - Els agents

3.5.1 - L'Ajuntament

L'Ajuntament és el principal agent cultural de La Roca del Vallès pel que fa a pressupostos, volum i visibilitat de la intervenció cultural i personal destinat. La seva intervenció, ja presentada en els capítols anteriors, permet veure que està present en pràcticament tots els sectors de la cultura, territoris, públics i època de l'any. La comparació de pressupostos indica que destina a la cultura uns valors mitjans en relació a altres municipis relativament semblants en nombre d'habitants i de situació geogràfica.

La Regidoria de Cultura s'integra en l'Àrea de Servei i Atenció a les Persones que ha permès millorar molt en el treball transversal intramunicipal. Tot i això, la col·laboració de la Regidoria de Cultura amb altres regidories és desigual i va des d'algunes propostes de treball conjunt (Regidoria d'Ensenyament) fins a col·laboracions puntuals.

A la Regidoria de Cultura no existeix encara una cultura clara de vetllar per l'ús de les TIC tant a nivell d'eina de gestió com de difusió o programació. A l'alfabetització digital li queda encara molt camp per recórrer.

A nivell intern, es detecta un esforç i una voluntat en planificar la seva acció futura a partir de la realització d'aquest pla, que vol venir a cobrir les mancances que en aquest aspecte hi havia fins a l'actualitat, en que no hi havia projectes formalitzats, ni memòries o avaluacions que recullin els resultats produïts.

El personal municipal dedicat actualment a cultura, a més del Regidor i de la Cap d'Àrea de servei i atenció a les persones és:

- 2 tècnics de cultura, un d'ells dedicat parcialment a l'Arxiu de la Memòria Popular
- 1 Directora de la biblioteca
- 2 tècnics auxiliars de biblioteca

A més es compta amb la dedicació de l'arxivera municipal que fa funcions culturals de l'Arxiu Municipal (difusió i préstec de documents d'interès cultural, gestió dels arxius d'antigues entitats culturals, disseny i col·laboració en exposicions de documents, etc.)

3.5.2 - Les associacions culturals

Les entitats en general i culturals en particular són particularment presents i actives a La Roca del Vallès. Segons les dades del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, força desfasades però les úniques que permeten fer comparatives territorials, el nombre d'entitats generals i culturals en particular supera amb escreix tota referència territorial (les entitats culturals per cada 1.000 habitants a La Roca del Vallès, 3,03 triplica el valor mitjà de la província de Barcelona). Això es pot explicar per la dispersió geogràfica que fa que existeixin entitats del mateix tipus a cada nucli del municipi. A falta de dades municipals sobre el percentatge de població associat a una entitat cultural, aquests elevats valors poden indicar una gran pertinença associativa.

Taula 3.13 - Nombre d'entitats. Comparativa. 2010

	Entitats*	Entitats/1000 h.
La Roca del Vallès	87	8,51
Mitjana municipis de referència	64	6,15
Vallès Oriental	2.533	6,43
Província Barcelona	39.208	7,14

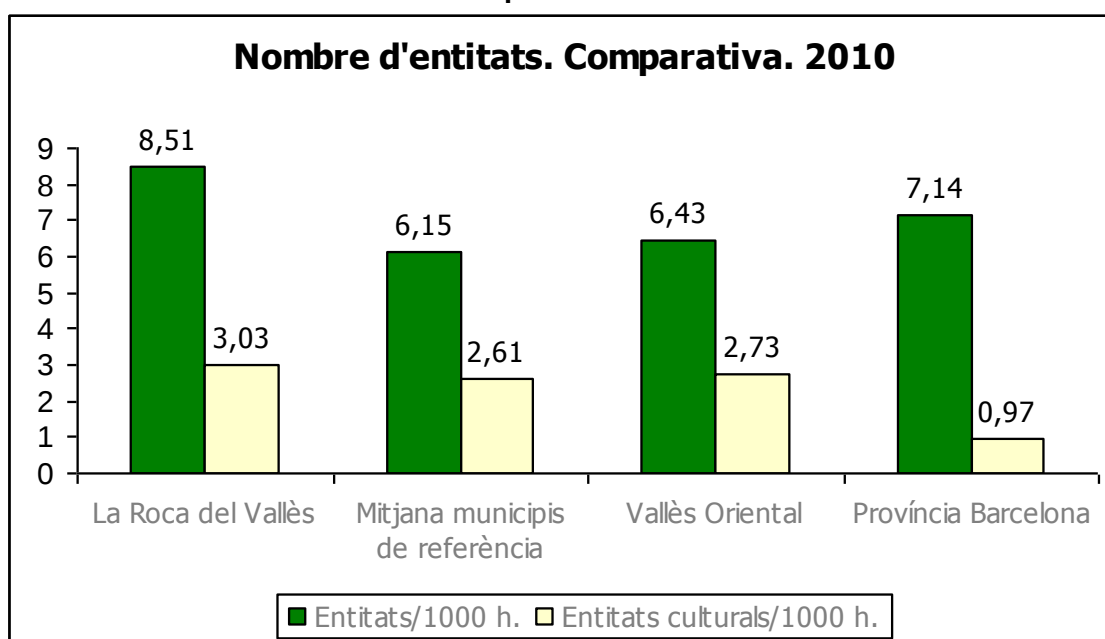
Font: Elaboració del CERC a partir de dades publicades pel Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya
 * Dades actualitzades a Maig de 2010

Val a dir que les xifres de la Generalitat no estan actualitzades: les entitats es donen d'alta al registre del Departament de Justícia però no de baixa quan deixen de funcionar. És per això que sempre hi figuren més entitats que les realment existents en el moment. S'utilitzen aquestes xifres, però, perquè permeten contrastar-les amb altres magnituds de referència com la comarca o la província. De fet, com que la distorsió es

dóna a tots els nivells territorials del registre de la Generalitat, els valors proporcionals (com el número d'entitats culturals per cada 1.000 habitants) són vàlids per comparar.

El directori municipal, molt més actualitzat però no comparable amb altres magnituds territorials, presenta 16 entitats definides com a culturals i unes altres 5 que desenvolupen activitats de tipus cultural o oci. Així, el total de 21 entitats actuant en el camp cultural (sense comptar les associacions de veïns, esportives, AMPAs i altres que també organitzen activitats culturals), no coincideix, com ja s'ha explicat, amb la xifra de 31 que presenta el registre de la Generalitat.

Gràfic 3.14 - Nombre d'entitats. Comparativa

Font: Elaboració del CERC a partir de dades publicades pel Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya
* Dades actualitzades a Maig de 2010

En aquest cas, la dispersió en nuclis pot crear una distorsió en la interpretació de les xifres: al municipi hi ha més entitats per cada 1.000 habitants com indiquen les taules 3.13 i 3.15 perquè moltes es creen per a cada nucli (AA.VV, AMPAs i altres) però no tantes de culturals perquè, tret dels pessebristes, de les demés no se n'han constituït una a cada nucli. Això porta a un percentatge menor d'entitats culturals en relació a les totals. Tot i així, en relació al nombre d'habitants, La Roca del Vallès torna a estar per sobre de totes les mitjanes territorials.

Taula 3.15 - Nombre d'entitats culturals. Comparativa. 2010

	Número*	%	Entitats culturals/1000 h.
La Roca del Vallès	31	35,63%	3,03
Mitjana municipis de referència	27	42,41%	2,61
Vallès Oriental	1.077	42,52%	2,73
Província Barcelona	5.298	13,51%	0,97

Font: Elaboració del CERC a partir de dades publicades pel Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya

* Dades actualitzades a Maig de 2010

Amb xifres de l'Ajuntament de La Roca del Vallès, al municipi hi ha 67 entitats entre les quals les culturals són les més presents (23,88%).

Taula 3.16 – Entitats per sectors. 2011

Tipus	Nombre	%
Culturals	16	23,88
Esports	15	22,39
Cíviques	13	19,40
Ciutadanes-veïn/es	10	14,93
Ensenyament	5	7,46
Polítics	5	7,46
Religioses	3	4,48
TOTAL	67	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de La Roca del Vallès

Si s'analitzen les entitats culturals es pot observar la dominància de les que es dediquen a la cultura tradicional i popular (CTP). Per a la taula 3.17 s'ha tingut en compte l'activitat cultural principal de cada entitat quan aquesta intervé en diferents sector

Taula 3.17 – Entitats culturals per sectors

	Culturals	%/entitats culturals	Altres entitats
Cultura			
tradicional/popular	9	56,25	
Música	3	18,75	1
Teatre	2	12,50	
Memòria	1	6,25	
Pensament/opinió			1
Oci	1	6,25	3
TOTAL	16	100,00	5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de La Roca del Vallès

La columna d'altres entitats inclou aquelles associacions no registrades com a culturals en el directori municipal però que desenvolupen, entre d'altres, activitats culturals.

El directori complet i actualitzat d'entitats culturals⁷ és:

- Agrupació pessebrista de Santa Agnès
- Amics del pessebre vivent de La Torreta
- Amics del pessebre vivent de La Roca
- Amics dels arriars
- Associació Nuestra Señora del Rocío
- Associació d'amics de l'Arxiu de la Memòria Popular
- Associació de puntaires
- Associació juvenil 666 diables La Roca
- Associació juvenil i cultural Rumb a La Roca
- Associació Mulov
- Cargols Truck
- Colla de foc Trabucaires
- Colla de geganters de La Roca del Vallès
- Fundació privada Coral Centre i Energia
- Teatre Obert
- Teatre Roquerol

A aquesta llista cal afegir aquelles entitats que també promouen activitats culturals:

- Associació cultural de joves de La Roca del Vallès
- Associació de joves de Santa Agnès
- NETT Associació juvenil
- Grup d'Opinió Céllecs

⁷ Informació concordant amb la pàgina Web de l'Ajuntament a 2010.

- Esplai la Xiruca

Finalment cal considerar les entitats esportives que col·laboren i participen organitzant activitats culturals:

- Club d'Atletisme Elskekorrenmolt: participen en la Cavalcada de reis
- Club Petanca Espronceda: activitats per a nens i grans durant la festa major
- Club petanca La Torreta: torneig infantil i social de la Festa Major de la Torreta
- Penya Blanc Blava la Roca: torneig de futbol de festa major de La Roca
- Club Domino la Roca: torneig festa major d'estiu i d'hivern de La Roca
- Penya Blau Grana: ofrena floral i campionat de futbolí. Reis i Festa Major 2010
- Club Agility: festa major de La Roca, festa de Sant Sadurní i festa major de la Torreta

3.5.3 - Altres agents

Els agents privats en el sector cultural es concreten en alguns bars musicals com El Molí i poc més. Seyce Ediciones centra els seus serveis en l'autoedició per aquell/es autor/es que ho desitgin.

3.6 - La política de suport a les entitats culturals

Com s'ha dit, l'Ajuntament prioritza una política important de suport a les entitats culturals. En el pressupost de 2010 s'hi va destinar 42.300€ de subvenció, el 8,84 % del total, incloses totes les despeses de programació pròpia, manteniment, serveis i inversions. Dos anys abans, el 2008, amb uns pressupostos més expansius abans de la crisi econòmica, aquesta aportació a les entitats va ser de 42.110€, el 7,08% del total. Altrament dit, tot i una retallada important de prop del 20% en l'acció cultural en aquests dos anys, l'Ajuntament ha mantingut la quantitat de les aportacions a les associacions culturals locals, la qual cosa representa un increment del seu pes relatiu.

Si es compara amb altres municipis de referència, s'ha vist anteriorment que La Roca del Vallès, amb el 7,08% pel capítol 4 (transferències a les entitats culturals del municipi) en relació a la subfunció 451 (despeses pròpies + transferències + inversions) està per sobre de la mitjana dels altres amb el 6,54%. Si no es compta les inversions, a la taula 3.11, també La Roca del Vallès, amb el 8,16% del capítol 4 sobre el pressupost de despesa corrent està clarament per sobre dels municipis de referència, amb el 6,76%.

Tant des de l'Ajuntament com des de les entitats hi ha la percepció que des de la Regidoria de Cultura es vol donar suport a tot i en tot, però des de les entitats es viu sempre amb carències aquesta relació. Les entitats manifesten que sovint els suports econòmics no cobreixen més que una part relativament petita de les despeses reals de les seves activitats. És un debat constant i etern a la majoria de municipis però que afecta particularment a La Roca del Vallès per la prioritat que es dona a la cooperació amb les associacions culturals del municipi. Sovint les entitats viuen com un greuge comparatiu el suport a un o altre nucli del municipi i no tant, com en altres localitats, a una o altra entitat.

En aquesta voluntat de suport, i davant de la petició de les associacions culturals de disposar d'un hotel d'entitats, l'Ajuntament contempla els equipaments existents com a recursos municipals al servei de les associacions. Les entitats demanen espais socials i per guardar la documentació, encara que siguin compartits.

En quant a les subvencions a les associacions culturals, existeixen uns barems que permeten definir la idoneïtat de les propostes i adjudicar l'ajuda econòmica o en infraestructures pertinent.

D'acord amb informació municipal⁸, l'any 2010, l'Ajuntament va atorgar un paquet de subvencions per valor de 28.257,80€ tot i que en el desglossament només figura un total de 26.969€. Això inclou les associacions culturals així com les esportives que, com ja s'ha vist, varen organitzar activitats d'aquesta natura a les festes majors d'estiu i d'hivern així com a la Cavalcada de Reis.

Si només es consideren les subvencions a activitats de natura cultural, el total és de 22.841€. Això comporta que la Regidoria de Cultura assumeix 4.128€, el 15,3% del total de subvencions de la regidoria per 2010, corresponents a propostes de naturalesa esportiva, tot i desenvolupar-se en el marc d'activitats culturals.

Les entitats reben subvencions entre 3.926€ i 641€. Distribuïdes en percentatges, les subvencions atorgades per l'Ajuntament a entitats culturals per activitats culturals són:

⁸ Resolució d'alcaldia d'atorgament de subvencions de Cultura de 2010

Taula 3.18 – Subvencions a associacions culturals. Percentatge. 2010

Entitats	%
Amics del Pessebre Vivent de la Torreta que inclou el grup de teatre	17,2
Amics de l'Arxiu de la Memòria Popular	12,0
Fundació privada Coral Centre i Energia	12,0
Colla Geganter de La Roca	11,6
Associació Cultural de Joves de La Roca	7,9
l'Agrupació Pessebrista de la Parròquia de Santa Agnès	7,6
Colla de Foc Trabucaires	6,5
Amics del Pessebre vivent de La Roca	6,0
Associació Nuestra Señora del Rocío	6,0
Colla el Último viaje	5,6
Rumb a La Roca	4,8
Grup d'Opinió Céllecs	2,8
Total	100,0

Font: Ajuntament de La Roca del Vallès

Les entitats valoren els esforços de l'Ajuntament per atendre les demandes, no només amb suport econòmic sinó en serveis i recursos infraestructurals a la seva disposició.

En general hi ha poca comunicació i coordinació efectiva entre entitats. Ni tant sols les associacions d'un mateix nucli estableixen uns vincles sòlids i estables o una coordinació efectiva entre elles. Les Comissions de festes són pràcticament l'únic espai d'encontre, tot i la dificultat que troba l'Ajuntament en aquestes convocatòries: les entitats participen poc a les comissions de festes dels seus nuclis.

Per altra banda no ha existit un espai de relació, coordinació, reflexió, debat i interlocució entre el conjunt de les entitats i l'Ajuntament. Fins la realització del Pla es dubtava de la possibilitat de convocar-les totes a una sola trobada, independentment del nucli al que pertanyen: no s'havia fet.

3.7 – La comunicació

En el camp de la comunicació/difusió de les activitats culturals que es duen a terme en el municipi, falta informació d'allò que l'Ajuntament i les entitats fan.

Actualment la difusió de les propostes culturals es presenta en diferents formats:

- Pàgina Web de l'Ajuntament en la que figura l'activitat cultural en les notícies rellevants, el directori d'entitats culturals, el directori d'equipaments i serveis culturals i altres informacions rellevants.
- L'Agenda cultural, de distribució mensual i que recull tot tipus d'informació (cultural, esportiva, social, etc.) de les diferents regidories municipals. Es distribueix per totes les cases del municipi amb una edició de 4.200 exemplars.
- La biblioteca fa una guia quadrimestral d'activitats.
- El butlletí d'informació general municipal general amb una periodicitat bimensual o trimestral, que inclou les activitats culturals i que es distribueix per totes les cases del municipi amb una edició de 4.200 exemplars.
- Vallès Oriental TV, sobretot per Reis i programació nadalenca.
- Alguns serveis i activitats creen suports propis de difusió: tríptics, cartells, flyers, etc.

Observant la resposta de la ciutadania a les activitats culturals, caldria pensar que la comunicació que es fa d'aquestes propostes no sempre acaba d'arribar prou bé als seus públics destinataris.

Els mitjans de comunicació comarcals donen molta presència a La Roca, tal com es pot veure en la taula 3.18, en comparació a altres municipis relativament semblants en habitants i situació comarcal.

Taula 3.19 - Aparicions a la premsa comarcal i nacional

	Premsa Comarcal		Premsa nacional		Total	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
La Roca del Vallès	10	15	0	0	10	15
Municipis de referència	7,83	6,50	0,17	0,17	8,00	6,67

Font: Elaboració del CERC a partir de les dades del dossier de premsa de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona

4 – Síntesi de la diagnosi

Per acabar aquesta diagnosi es presenta una síntesi de la cultura a La Roca del Vallès en clau d'elements favorables i desfavorables.

Aspectes favorables	Aspectes desfavorables
Territori • Un entorn natural destacat • La proximitat amb Granollers i Barcelona genera oportunitats de consum cultural per a la població • Existeixen bones comunicacions terrestres amb l'entorn: Granollers, Vallès, Barcelona, etc. Urbanisme • Bona estructura urbana dels nuclis, sense barris amb fortes carències socials o zones marginals Població • Existeix un alt sentiment de pertinença a cada nucli, la qual cosa reforça les respectives identitats • La població és lleugerament més jove que a l'entorn comarcal • No es veuen grans problemes d'arrelament de la població estrangera • Nivells mitjans-alts en quant a indicadors sociodemogràfics: estudis, renda, ocupació, etc.	Territori • La dispersió territorial en tres nuclis dificulta l'encontre • Les barreres viàries entre nuclis dificulten els desplaçaments interns • La proximitat amb Granollers i Barcelona condiciona la programació d'activitats culturals Urbanisme • La diversitat urbanística (un poble, un barri i una urbanització) dificulta les relacions • El desequilibri en habitants dels tres nuclis no permet un tractament equiparable entre ells • No hi ha comunicació entre nuclis mitjançant transport públic o avingudes fàcilment caminables Població • Existeix poca identificació/integració amb el conjunt del municipi • Hi ha poca relació entre la població dels tres nuclis • Gran part de la població treballa fora: municipi residencial/dormitori

Política cultural de l'Ajuntament	Política cultural de l'Ajuntament
• Hi ha una nova voluntat de planificar i avaluar la política cultural • La política municipal afavoreix la potenciació dels tres nuclis • Pressupost de cultura superior a la mitjana d'altres municipis similars • Hi ha un nombre suficient d'equipaments d'ús cultural • Hi ha una bona provisió de serveis: auditori-teatre, biblioteca, Escola de Música, espais polivalents, etc. • Es reforça molt la cultura tradicional i popular: cicle festiu i altres • La programació escènica infantil té força èxit de públic • Hi ha un Mapa de Patrimoni en curs • El patrimoni megalític té un potencial educatiu i turístic • Hi ha dues propostes amb potencial per projectar La Roca a l'exterior: - Cicle Filharmonia (música clàssica) - Projecte singular de país: l'Arxiu de la Memòria Popular • Es detecta un cert increment de la mobilitat entre nuclis per assistir a activitats culturals (biblioteca, escola de música, etc.) • Hi ha una bona col·laboració amb la Regidoria d'Ensenyament • Existeix una forta voluntat política de donar suport a les entitats • Es valora la resposta satisfactòria a la convocatòria de reflexió i debat amb les entitats dels tres nuclis	• Hi ha hagut poca trajectòria de planificació i avaluació • La intervenció en tres nuclis de població genera una important dispersió d'accions i recursos, la qual cosa afebleix l'impacte de l'acció cultural • Hi ha poc hàbit de treball transversal més enllà d'Ensenyament • Les sales polivalents de La Torreta i Santa Agnès estan poc equipades • Hi ha poca programació cultural pròpia de l'Ajuntament • Es detecta una dificultat per atraure públic als equipaments culturals • Hi ha poca atenció municipal a les arts visuals • L'Arxiu de la Memòria Popular no acaba de tenir l'impuls necessari per guanyar presència en el panorama cultural català • Patrimoni no depèn de Cultura sinó de la Regidoria de Patrimoni natural, Turisme, Sanitat i Benestar social • El Catàleg de patrimoni està en curs d'aprovació • L'Arxiu està poc abocat a la difusió del seu contingut cultural • Malgrat els esforços es detecta una dificultat en donar resposta satisfactòria a totes les entitats • Fins octubre de 2010 no s'havia convocat a totes les entitats dels tres nuclis a la vegada • La comunicació de les activitats culturals és millorable

Associacionisme • Hi ha un nombre important d'entitats culturals al municipi, centrades bàsicament en la cultura tradicional i popular • S'observa un fort dinamisme de les entitats en els seus nuclis • Existeixen Comissions de Festes a cada nucli • Hi ha un marcat suport municipal a les associacions culturals locals • Hi ha una important disponibilitat d'espais per a l'activitat cultural • Ha millorat l'eficiència dels procediments administratius, essent més ràpida la resposta a les demandes de les entitats • Les entitats juvenils estan prenent força i dinamisme en el vessant cultural	Associacionisme • La majoria de les entitats tenen poca visió del conjunt del municipi, solen limitar-se als seus nuclis • Hi ha molt poques associacions centrades sobre la cultura expressiva i creativa • Hi ha poca relació entre associacions. No existeix un òrgan aglutinador i interlocutor • S'observa l'habitual dependència econòmica de l'Ajuntament • Les entitats senten una excessiva politització de la relació amb l'Ajuntament • Les entitats senten una manca de més i millor relació amb Ajuntament
---	--

Propostes

Com millorar la cultura a La Roca del Vallès

La societat de La Roca del Vallès, a través de les seves entitats, artistes, Ajuntament i altres, ha definit un conjunt de mesures a dur a terme per millorar la cultura al municipi, aquestes responen als següents objectius:

1 – Satisfer les aspiracions i necessitats culturals de la seva ciutadania tot respondent a la realitat territorial específica del municipi de La Roca del Vallès.

El Pla contempla la distribució en els tres nuclis de població com una riquesa que caldrà saber aprofitar en benefici de tota la població.

2 – Contribuir a enfortir la noció integral de municipi, el sentiment de pertinença i la cohesió de la societat roquerola tot reconeixent la diversitat territorial.

El Pla busca identificar allò que els tres nuclis de població poden i volen compartir en benefici de tothom.

3 – Incrementar l'assistència del conjunt de la població a l'oferta cultural existent tant provenint de l'Ajuntament com de les entitats.

El Pla vol reforçar la quantitat i la qualitat de les propostes culturals.

Per tal d'assolir aquests objectius, el Pla d'Acció Cultural de La Roca del Vallès defineix unes estratègies preferents:

6.1 - El territori com a estratègia

El Pla desenvolupa una doble estratègia que combina una dimensió territorial àmplia de municipi amb una visió particular per a cada nucli de població. La distribució territorial és vista com una riquesa que caldrà saber aprofitar en benefici de tota la població.

Així, el Pla invita a definir la distribució espacial dels serveis i accions culturals com a sistema estratègic basat en una triple dimensió territorial:

- **Dimensió centralitzada:** aquells serveis, equipaments, programes o accions que es desenvolupen a La Roca i estan al servei de tot el municipi, entenent que exerceix la centralitat del conjunt de serveis municipals, per la seva història, la seva dimensió en població i la seva situació geogràfica central en relació al conjunt del municipi.
- **Dimensió desconcentrada:** aquells serveis, equipaments, programes o accions que es desenvolupen a qualsevol dels tres nuclis i estan al servei de tot el municipi. En aquest sentit es presenten 2 opcions:
 - Si la condició estàtica del servei ho condiciona, la intervenció és **permanent** i busca molt particularment l'accessibilitat per part de tota la població.
 - Si la situació ho permet i requereix, la intervenció és **rotativa**, un cop a cada nucli, i busca molt particularment l'accessibilitat per part de tota la ciutadania.
- **Dimensió descentralitzada:** aquells serveis, equipaments, programes o accions que es desenvolupen per igual en dos o els tres nuclis. Tot i així, estan oberts a tothom dels tres nuclis.

Caldrà situar cada actuació municipal en una de les tres dimensions i fixar que algunes propostes són d'àmbit de tot el municipi, es trobin allà on es trobin i que d'altres tenen sentit precisament perquè estan en l'àmbit de proximitat, més proper a la ciutadania.

Es tracta, per tant, de no fer una biblioteca o un teatre a cada nucli, però tenir els elements per determinar si una festa o activitat ha de fer-se arreu.

Per situar alguns exemples existents i decidir-ne de nous es presenta la taula amb les tres dimensions

	Centralitzada a la Roca	Desconcentrada		Descentralitzada
		Permanent	Rotativa	
Equipaments	Biblioteca Auditori-teatre Escola de Música Arxiu Arxiu Memòria Popular Espais expositius	Sala exposicions (La Torreta)		3 Centres culturals /cívics
Festes	Festa Major La Roca Altres festes	Festes populars de nova creació	Sant Jordi Sant Joan	Festes majors Pessebres vivents Cavalcada de Reis Carnaval
Programacions	Programació escènica i musical per adults	Tallers	Programació escènica i musical familiar	Filharmonia Actes o conferències Rutes de patrimoni Tallers

6.2 - La dimensió territorial de la política cultural en el municipi de La Roca del Vallès

La Roca del Vallès no ha de voler fer de tot. Més enllà de la dimensió territorial, un municipi de 10.000 habitants ha de fixar els límits de les seves possibilitats atenent als condicionants territorials i poblacionals ja descrits, però també als pressupostaris. Caldrà per tant saber prioritzar allò en el que s'aposta, deixant sobreentès, allò en el que

no es pot intervenir. De la mateixa manera, aquest Pla vol ser un contribució important a una estratègia de continuïtat que atragui a la ciutadania i garanteixi un increment dels hàbits culturals de consum local. Cal plantejar propostes estables que mantinguin una continuïtat suficientment sostinguda en el temps per permetre i afavorir la incorporació de nous públics.

6.3 La rotació territorial com estratègia

Atenent a les dues dimensions anteriors (territori i població), es planteja donar una resposta a la implementació de certes accions que provoquen una dispersió de recursos. Algunes activitats festives populars podrien seguir un ritme de rotació anual entre els tres nuclis principals de població: cada any es celebraria en un d'ells, però amb una clara voluntat d'arribar a tota la població del municipi. Així s'aconseguirà concentrar els recursos sobre una sola activitat, permetent no només un cert estalvi sinó una millora de l'oferta. A més, aquesta nova estratègia permetrà facilitar la mobilitat i el coneixement mutu entre la població dels tres nuclis principals. Exemples d'aquesta rotació poden ser actualment la celebració de Sant Jordi o Sant Joan però més endavant es pot aplicar a altres festes.

6.4 Temps de programació i formació

La Roca del Vallès ja té un conjunt d'equipaments que respon a les necessitats de la població. Sumats a la dificultat actual d'invertir en llargs processos d'edificació, l'Ajuntament ha de centrar la seva actuació en la programació cultural, l'oferta de formació, la millora de processos interns i el suport a les entitats culturals de la localitat.

7 – Propostes de millora

Les propostes de millora de la cultura a La Roca del Vallès s'estructuren en 4 línies que orienten l'acció cultural del municipi i permeten assolir els objectius.

En síntesi són:

Línia estratègica 1

La xarxa d'equipaments culturals municipals, el centre de l'acció

Línia estratègica 2

Un impuls a la programació cultural com element per enfortir el sentiment de pertinença i cohesionar el territori

Línia estratègica 3

L'enfortiment del teixit associatiu cultural

Línia estratègica 4

Cap a unes noves propostes de política cultural

Línia estratègica 1

La xarxa d'equipaments culturals municipals, el centre de l'acció

Objectius

- Identificar plenament els espais existents dins la xarxa d'equipaments culturals
- Contribuir a equilibrar el territori

Accions de treball

1. Unificar la terminologia en “centre cultural” dels 3 equipaments municipals (La Roca, La Torreta i Santa Agnès). Això enforteix el sentit de xarxa i, alhora, la seva dimensió cultural.
2. Millorar les dotacions tècniques i espacials dels centres de La Torreta i de Santa Agnès, sense voler fer-ne un teatre, car i difícil de mantenir. Assegurar les mesures de seguretat i la capacitat dels espais per acollir propostes culturals.
3. Realitzar les adequacions infraestructurals necessàries per facilitar l'accés condicionat de les entitats al CC La Roca fora de les hores d'obertura (els demás poden seguir funcionant com ara amb la disposició de la clau, tot i que també es pot anar aplicant el mateix model a mida que les obres de remodelació permetin nous accessos), sense haver d'obrir o passar per tot el centre. Això afavoreix l'ús responsable dels espais per part de les associacions sense representar un sobre cost per a l'Ajuntament. *[Existeixen exemples consolidats en altres municipis d'on extreure idees: al Centre de Cultura Popular i Tradicional La Troca a la Fàbrica de les Arts Roca Umbert de Granollers utilitzen un sistema de targetes magnètiques].*
4. Reactivar el bar, actualment en desús, del Centre Cultural La Roca, convertint-lo en un espai còmode i agradable amb, com a mínim, màquines distribuïdores de begudes, entrepans i fruita, i taules on poder passar-hi l'estona (mares/pares de l'Escola de Música o de la biblioteca, per exemple). Els dies de teatre o concert es pot ampliar el servei al públic, mitjançant alguna concessió.
5. Aprofitar aquest nou espai de bar per poder desenvolupar les activitats més informals i obertes, de trobada de grups petits, d'interès familiar, difusió de la lec-

tura, tallers de cuina, tast de vins o cocteleria i altres. Un espai tan visible com el bar no ha de romandre en l'estat actual d'inactivitat o de semi-magatzem.

6. Millorar la sala d'exposicions del CC La Torreta, per presentar obra pictòrica i altra.
7. Situar els centres culturals en els mapes que edita el mateix ajuntament.

Línia estratègica 2

Un impuls a la programació cultural com a element per enfortir el sentiment de pertinença i cohesionar el territori

Objectius

- Enfortir el conjunt de la programació cultural municipal
- Incrementar i diversificar el públic als serveis, programes, activitats i equips culturals municipals.

Accions de treball

8. Potenciar la programació infantil o familiar de qualitat. Això permetrà accelerar la integració en el municipi de les persones de nova residència, enfortir la política de distribució rotativa (un cop a cada nucli) de l'activitat cultural tot facilitant la intercomunicació, contribuir a l'educació artística infantil i atraure públic de l'entorn comarcal. Caldria fer un programa únic d'actuacions vàlid per al municipi, insistint en la idea de que cada espectacle s'adreça a tota la població dels tres nuclis. Alguns espectacles poden ser musicals i implicar l'Escola de Música. D'altres poden ser de teatre, dansa, titelles, màgia, circ, cinema, etc.). Arribar a fer uns 10-12 espectacles l'any, el mateix dissabte o diumenge de cada mes, per mantenir la regularitat i continuïtat.
9. Potenciar la biblioteca com un referent cultural del municipi, per la seva capacitat d'acollida diària, el potencial d'atracció de públics de tot arreu, la disposició del personal que hi treballa, el dinamisme en la programació, la proximitat amb tots els públics, etc. Per això, haurà d'incrementar l'impacte de les seves activitats culturals, fer-ne algunes en col·laboració amb altres serveis municipals, etc.
10. Enfortir el cicle Filharmonia com a element distintiu de la cultura de La Roca del Vallès en l'entorn comarcal. Fer un concert especial amb projecció sobre les localitats veïnes, els mitjans de comunicació i, molt especialment, sobre la pròpia ciutadania. Implicar l'Escola de Música tant en la gestió com en la programació i difusió. També caldrà implicar el conjunt de les entitats culturals per assegurar el seu arrelament en els nuclis més petits del municipi. La descentralització,

treballada conjuntament amb les entitats de cada nucli, pot enriquir l'assistència als actes convocats.

11. Enfortir la programació d'exposicions d'art a la sala d'exposicions al Centre Cultural de La Torreta, adreçades a tota la població roquerola, fent la difusió necessària per atraure-la. Caldria començar amb aquelles exposicions que inclouen tot el municipi: fotografia o pintura de temes locals. Es pot pensar en un sistema de cessió de la sala als artistes locals que es faran responsables de l'espai (com es pot fer per a l'auditori/ teatre o l'ús d'una sala polivalent).
12. Fer un programa estable d'exposicions divulgatives al vestíbul i al *foyer* del Centre Cultural La Roca. Igualment, difondre-les a tot el municipi. Implicar-hi les escoles, les associacions i els serveis culturals municipals. En certs casos, la biblioteca, l'escola de música, l'arxiu, l'Arxiu de la Memòria Popular o l'auditori poden ser impulsors o extensions naturals de les exposicions divulgatives.
13. Potenciar més l'escola de música en nombre d'alumnes i en vincles amb el conjunt de la programació cultural, la musical en particular. Per això cal fer una programació estable de petites actuacions dels alumnes, establir lligams de l'escola amb el cicle Filharmonia, fer alguna exposició vinculada a la música en el vestíbul que comparteix amb el CC La Roca, participar en les festes majors, etc.
14. Sondejar la possibilitat d'ampliar l'escola de música en el soterrani del Centre Cultural La Roca o en un altre espai. Alternativament, utilitzar més els espais o aules d'aquest per a la formació musical.
15. Desenvolupar programes de sensibilització o iniciació a la música als tres nuclis de població, centrant la formació instrumental a l'escola de música.
16. Ampliar la sensibilització cap a la música a mares i pares acompanyants dels infants a l'escola de música.
17. Programar més música moderna per a un públic jove. Fer-ho conjuntament amb les entitats juvenils i/o interessades per la música i amb l'escola de música.
18. Potenciar la creació de grups de música local, a partir de l'escola de música, facilitant espais d'assaig, contractant actuacions, etc.

19. Crear un buc d'assaig en la mesura que es consolidin grups de música al municipi. Aquest podria estar al soterrani del CC La Roca. També el podrien fer servir els grallers.
20. Incrementar l'activitat de difusió cultural de l'arxiu municipal i vincular-lo més al conjunt de la programació cultural del municipi.
21. Ampliar els programes de sensibilització cultural (música, arts visuals i escèniques, etc.) a les escoles (CEIP) i a l'institut (IES).
22. Potenciar l'Arxiu de la Memòria Popular i la seva Associació d'Amics, vinculant-los a l'arxiu municipal, al conjunt de les iniciatives culturals municipals, a les entitats del municipi, a les festes del municipi, etc.
23. Buscar un acord estable amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per a l'enfortiment de l'Arxiu de la Memòria Popular, incrementant la seva funció investigadora, recopiladora i difusora. L'AMP ha de ser un referent a nivell nacional. Seria la gran contribució de La Roca del Vallès a la cultura del país.
24. Buscar un patrocinador important per l'Arxiu de la Memòria Popular, en particular pel premi que atorga anualment.
25. Vincular la Festa de la Prehistòria a la Regidoria de Cultura, vetllar pel contingut més cultural i incrementar la seva interrelació amb els serveis culturals com la biblioteca o l'arxiu, facilitadors d'informació rigorosa.
26. Desenvolupar un programa de sensibilització cap el patrimoni natural aprofitant la riquesa natural del municipi, vinculant-lo al patrimoni cultural existent, amb la creació d'itineraris de natura, passejades organitzades a peu o en bicicleta, visites escolars, etc. Caldria comptar amb la col·laboració de les regidories de patrimoni natural, turisme, ensenyament, esport, etc.
27. Desenvolupar més activitats de formació artística amateur tant a nivell de sensibilització com d'aprofundiment (pintura, fotografia, teatre, dansa, circ, escultura, etc.). Aquest programa es pot dur a terme de manera desconcentrada en els tres nuclis però adreçat a tota la població. Cal implicar-hi els col·lectius o artistes locals (grups de teatre, pintors, fotògrafs, etc.)
28. Desenvolupar un programa de difusió del coneixement amb conferències, passi de pel·lícules, exposicions, visites i altres per arribar a un públic amb inquietuds culturals més exigents. Es pot fer de manera desconcentrada, repartint els te-

mes en els tres nuclis de població. Cal implicar-hi aquelles persones i entitats amb inquietuds cap a la reflexió i el pensament contemporani.

29. Proposar un projecte temporal comú transversal a tots els nuclis, obert a totes les entitats i amb la implicació del màxim de regidories i serveis municipals (ensenyament, participació, joventut, gent gran, dona, immigració i altres). Pot ser una commemoració, un any temàtic, etc.
30. Establir acords de col·laboració permanents amb les escoles del municipi per desenvolupar projectes compartits de desenvolupament de la sensibilitat artística, el coneixement del patrimoni, les pràctiques amateurs, etc. Es vincularien a les festes populars, visites a equipaments culturals, rutes de patrimoni natural i cultural, activitats artístiques, etc.

Línia estratègica 3

L'enfortiment del teixit associatiu cultural

Objectius

- Donar un nou impuls al teixit cultural
- Implicar el teixit associatiu en la co-gestió de determinades activitats culturals
- Millorar les relacions entre l'Ajuntament i el teixit cultural

Accions de treball

31. Fomentar la creació d'un consell o coordinadora d'entitats culturals com a espai de reflexió i debat entre associacions, de relació i coordinació i d'interlocució amb l'Ajuntament. Això permetrà una relació estable i constant entre l'Ajuntament i el conjunt de les entitats. Aquesta plataforma agruparia les associacions de tots tres nuclis i es reuniria de manera rotatòria a cada nucli.
32. Ampliar la informació del directori de les associacions culturals del municipi de la Web municipal: tipus d'activitat que realitza, seccions que té, nombre de persones associades, etc.
33. Crear un inventari d'espais disponibles per a les entitats amb diferents nivells d'ús i amb les condicions d'accés i d'utilització:
 - Espais de secretaria a cada nucli, encara que compartida, on poder rebre la correspondència, guardar la documentació, atendre el públic, fer petites reunions, etc. És un espai administratiu però no un hotel d'entitats.
 - Espais d'ús puntual per a una reunió, assemblea, curs, xerrada, etc. És un espai d'activitat interna o pública.
 - Espais d'activitat continuada en un període de temps, per activitats de preparació o de difusió cultural. És un espai d'activitat interna o pública.
34. Crear un inventari de recursos tècnics i infraestructurals a disposició de les entitats amb la seva equivalència de costos i els mecanismes per accedir-hi.

35. Comptabilitzar el cost de la cessió d'espais i dels préstecs en recursos tècnics i infraestructurals en els acords amb les entitats. Fer un balanç anual per a cada entitat.
36. Consolidar els criteris de suport als projectes associatius i explicar-los bé a les entitats perquè entenguin la voluntat i la funció d'aquests.
37. Prioritzar el suport a aquelles entitats que presenten projectes innovadors, integradors i concordants amb l'esperit del Pla d'Acció Cultural.
38. Prioritzar els projectes que impliquin diverses entitats que s'hagin ajuntat per col·laborar.
39. Prioritzar el suport a aquelles projectes que impliquin la totalitat del municipi.
40. Estrènyer més les relacions entre tècnics i entitats, visitant-les en les seves activitats i ajudant més amb els recursos municipals disponibles.
41. Dissenyar un pla de formació associativa que millori les capacitats conceptuals i de gestió de les associacions culturals. Es pot compartir amb altres municipis veïns.
42. Diversificar i agilitzar els processos administratius de cessió d'espais a les entitats i comunicar-los obertament a les associacions i a particulars amb capacitat d'iniciativa social i cultural:
 - Demanda formal amb instància i resposta formal escrita per casos de llarga durada, d'espais especials del municipi, grans esdeveniments, ús de la via pública, etc. S'aplica sobretot a projectes planificats amb anterioritat i que poden preveure amb temps les necessitats en espais, infraestructures o altres serveis municipals.
 - Demanda "express" per correu electrònic, telefònic o presencial amb resposta per correu electrònic segons disponibilitat d'espais, sobretot de reunió. La idea és guanyar en agilitat en la relació. S'aplica a casos que requereixen una acció i reacció ràpida, per situacions imprevistes i que requereixen poca gestió i preparació de l'espai.

Línia estratègica 4

Cap a unes noves propostes de política cultural

Objectiu

- Fer de la política cultural un nou motor de la vida pública a La Roca del Vallès.

Accions de treball

43. Aprovar el Pla d'Acció Cultural amb l'acord de tots els grups municipals.
44. Implicar més el conjunt dels agents municipals en la nova política cultural municipal. Això s'aconsegueix, entre altres maneres, fent projectes transversals entre regidories.
45. Aprovar el Catàleg de Patrimoni, posant l'accent en el vessant cultural i les mesures de protecció i de la difusió.
46. Arribar a acords amb els ajuntaments veïns per compartir serveis, sobretot amb Granollers. La Roca del Vallès podria acollir una extensió d'alguna activitat cultural de la capital del Vallès Oriental.
47. Arribar a acords amb el Departament de Cultura de la Generalitat per al finançament de l'Arxiu de la Memòria Popular.
48. Fer plans d'acció anuals de tots els serveis i equipaments d'acord amb aquest Pla i amb els condicionants d'espai i temps. Això permetrà enfortir la planificació i l'avaluació posterior.
49. Enfortir clarament el treball transversal intern de la Regidoria de Cultura i entre les regidories municipals.
50. Intensificar les propostes culturals adreçades a la joventut, podent atreure població d'altres municipis.
51. Fer un directori d'agents culturals locals en tots els seus sectors artístics, el patrimoni, la cultura popular, el pensament, el periodisme, etc. i posar-lo a disposició de tothom interessat per la cultura. Pot estar ubicat a la Web municipal.

52. Dotar-se d'un sistema d'indicadors bàsics (nombre i perfil d'assistents, costos de les activitats, eficàcia de la comunicació, etc.) que permetin fer un seguiment i avaluació dels serveis i equipaments culturals.
53. Fer un estudi de públics que utilitzen els serveis culturals però també dels qui no venen mai, per conèixer millor els seus perfils, interessos i necessitats. Això permetrà plantejar l'oferta cultural més adequadament.
54. Fer un Pla Integral per millorar la comunicació de les activitats culturals, tant pròpies com de les entitats. Això comporta, a partir de l'estudi de públics ja esmentat, fer una proposta més conjunta de l'oferta cultural municipal i de les entitats, utilitzar més les TIC per arribar a nous públics, implicar les entitats en la difusió de les activitats, etc.

La coordinació metodològica i redacció del Pla d'Acció Cultural de La Roca del Vallès ha estat a càrrec de David Roselló i Cerezuela, director de Nexe cultural SL, consultoria-formació-gestió cultural i ha comptat amb el suport dels equips tècnics de l'Ajuntament de la Roca del Vallès (Regidoria de Cultura, participació ciutadana i Comunicació) i de la Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura - Centre d'Estudis i Recursos Culturals). El Pla ha comptat amb la participació activa de la societat de La Roca del Vallès, tant de persones a títol individual com de representants d'entitats culturals, socials, esportives i altres del municipi.

La Diputació de Barcelona es caracteritza per la seva naturalesa local, de suport i cooperació amb els municipis. Per aconseguir aquests objectius ha desenvolupat un model estrictament municipalista, que té el seu referent en l'establiment de xarxes de gestió amb els ajuntaments aportant mitjans tècnics, coneixement i experiència, assessorament, recursos econòmics i suport a la gestió dels serveis municipals.

En el marc de l'assistència i la cooperació que la Diputació de Barcelona presta als ajuntaments de la província, l'Àrea de Cultura té com a objectiu donar suport tècnic i aportar visions territorials als municipis en la definició i l'aplicació de les seves polítiques culturals. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) és el servei encarregat de realitzar els assessoraments culturals, que tenen com objectiu donar resposta a les demandes dels ajuntaments en l'àmbit de les polítiques i els projectes culturals com a eina de reflexió per establir a mig i llarg termini nous processos de dinamització i transformació cultural, social i econòmica en el territori.

Els **Plans d'Acció Cultural** (PAC) són instruments per a la reflexió, debat i desenvolupament d'estratègies i propostes per a l'acció cultural local. És un procés liderat pels ajuntaments, basat en les aportacions tècniques i la participació ciutadana, fomentant la corresponsabilitat entre els diferents sectors i agents culturals locals.

Durant tot el procés es treballen els eixos cap a on han d'enfocar-se les actuacions futures en matèria d'acció cultural local. Així, les propostes s'orienten a reforçar el paper estratègic de les polítiques culturals, la cohesió social, la interculturalitat, la identitat, la transversalitat, el foment del treball en xarxa amb municipis propers...

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

Comte d'Urgell, 187
Edifici del Rellotge
08036 Barcelona
Tel. 934 022 235 · Fax 934 022 049
www.diba.cat/cultura

**Ajuntament de
la Roca del Vallès**